

▽ ▲ GLASILO „CECILIJINOG DRUŠTVA“ U ZAGREBU. ▲ ▲

O pučkoj crkvenoj pjesmi.

Vinko Žganec.

U cijelom našem radu na polju reforme crkvene glazbe imala bi nam biti jedna od najvećih briga nastojanje oko reforme hrvatske pučke crkvene pjesme. Koliko je crkvena pučka pjesma važan faktor u bogoslužju, ne trebamo isticati, kad znamo, da je ona sastavni dio svečanog bogoslužja u našem narodu. Nije li dakle naravno, da se ta pjesma s najvećom brigom i mašom kultivira? Na žalost vidimo u nas s obzirom na to neutješna fakta.

Ja ću za sada nešto istaknuti o tekstovima tih pjesama.

Naši pjesnici stide se — rek bi — pjevati crkvene pučke pjesme. Ja vidim i razlog tome: oni ne osjećaju take poezije! Čovjek sluša banalne crkvene pjesme i ne može pobuditi njima u sebi religiozna raspoloženja, jer nemaju ništa na sebi, makar ih pjevaju i narodne mase.

A kako grandiozna morala bi biti pjesma, koja tumači religiozno-lirska čuvstva narodnih masa!

Raspravljajući o tekstovima tih pjesama, valja mi odmah u početku ustvrditi jednu načelnu stvar, a to je odgovor na pitanje: kakav treba da je sadržaj pučkih crkvenih pjesama. U tu svrhu istaći ću tvrdnju jednog našeg lista, koji tvrdi, da „crkveno pjevanje ne smije biti tek kakav pobožni izliv čuvstva“. Ove riječi bi se mogle shvatiti i tako, da budu potvrda mojim izvodima, a i tako, da budu protiv njih.

Unaprijed kažem, da mi protuslove, ako izbacuju iz pučke crkvene pjesme proporcio-

nalni dio čuvstava sa liturgijskom primjesom; a ako ovo tvrde, naravno, da ih usvajam. No čini se, da će biti pravi smisao njihov bliže prvome tumačenju, pa se radi toga i osvrćem na njih.

No još prije istaći ću par misli iz historije pučke crkvene pjesme. Kako su uzvišene crkvene himne, koje s mnogo zanosa i čuvstva tumače liturgijske čine u crkvi (Jesu, dulcis memoria; Lauda Sion; Pange lingua...) i kako se rado i zanosno pjevaju kod visokih liturgijskih čina! One žive kroz viiekovje!

Ovamo spada da istaknem i to, da njemački narod ima upravo klasičnu takovu pjesmu, koja živi u narodu ča iz XV., XVI. i XVII. vijeka. Ondje u katoličkim (a i u protestantskim) crkvama ozvanja ovakova pjesma, koja je došla po usmenom predanju do naših vremena. A to se moglo dogoditi jedino tako, što je narod razumio i osjećao ove pjesme. One su bile tumačiteljice njegovih religioznih čuvstava.

I u nas je bilo takove narodne crkvene pjesme, ali danas — koliko mi je poznato — općenito se ne može tim imenom zvati ono, što se pjeva po našim crkvama. To sve ne datira odavna.

Dok se Nijemci ozbiljno zauzimlju za svoje „korale“ (kako oni zovu svoje pučke crkvene pjesme) i dok nastoje o njihovoj ozbiljnoj kultivaciji, dotle se u nas dogodilo i događa se protivno.

Sudbina naše pučke crkvene pjesme leži u rukama naših pučkih učitelja. A koliko ovi

znadu i mogu znati o glazbi — kad im njihova preparandija gotovo ništa nije podala u toj stvari — a pogotovu u teškoj glazbi; o pučkoj pjesmi, to svi dobro znamo. Oni dakle — u toj stvari slabi stručnjaci — pioniri su crkvene pjesme. A kako naše srednje škole najprije odvrate naravni ukus i prirodni osjećaj svojih učenika na nenaravni smjer, samo se od sebe dogodilo to, da ovakovi ljudi nijesu osjećali ni razumjeli narodne glazbe. K tomu dolazi još jedna okolnost.

Naša narodna glazba uopće u velikoj je mjeri naturalistička, to će reći: ona se temelji na starogrčkim ili koralnim ljestvicama. Dakako, da je to terra incognita glazbenih ne-stručnjaka. Pa su onda oni naravno — recimo — dorski ili frigijski prijetmet identificirali sa modernim molom. A još je i to kod ove glazbe, da je posve tudja modernom uhu. To su bila dva razloga — i mehanički i psihološki — te su naši učitelji zlo djelovali po našu pučku crkvenu pjesmu tim, što su staru iskvarivali, a uvadjali kojekakovu novu.

I tako se nalazimo danas pred širokim poljem, koje nam valja ozbiljno obradivati. A u tome pogledu moramo se pokoriti sudu naših stručnjaka.

A jedna je važna stvar kod svega toga, koju valja istaći: narod se poveo za novotarija i osieća već — osobito stanovnici gradova — svojim one pjesme, koje su štampane u Kolander-Kindleinovu „Kantualu“.

To su historijske činjenice.

U tim činjenicama valja nam dvoje uočiti: stanje tekstova tih pjesama i glazbenu vrijednost njihovu. Za sada ćemo se pozabaviti s prvim pitanjem.

Opazanja moja, koja se odnose na sadržaj tih pjesama, glase u jednoj rečenici ovako:

Crkvena pučka pjesma tumači religiozna čuvstva masa narodnih. Kod ove tvrdnje moramo imati na umu dvije stvari, a to su:

a) crkva ima specifično svoje pjevanje, a to je liturgijski koral.

b) narod ne može sudjelovati u službi Božjoj pjevanjem, ako se dočisto liturgijskog korala ne pri-pusti u crkvu i pučka pjesma.

U ove dvije točke sadržan je i odgovor na pitanje, kakav treba da je sadržaj pučkih crkveni pjesama. Vidi se lako, ali ja ću ga izvesti izričito.

Osim liturgijskih pjesama (sa liturgijskim sadržajem) koje narod ne razumije, i koje ne izriču jasno (t. j. nerazumljivo narodu) svu vi-

sinu religiozne poezije, valja nam u crkvu pri-pustiti i takovu pjesmu, koja će tako reći sama od sebe navirati narodu na usta, i koja će uz njegovu dušu svezati visoke čine svete žrtve. A takova pjesma mora biti prodahnuta dubokim i ozbiljnim lirsko religioznim čuvstvima. Samo se po sebi razumije, da ovakove pjesme ne smiju dogmata crkve iskrivljivati i u velikom subjektivizmu možda ih i krivo ili u prenese-nom smislu u neadekvatnim slikama tumačiti.

Ovo pitanje o sadržaju veoma je važna stvar kod crkvene pučke pjesme. Fakat, da se mnoge naše novije pjesme ne mogu populari-zirati, imat će svoj jedan uzrok i u tome pi-tanju.

Druga važna stvar kod tekstova ovih pje-sama jest ta, da budu ti tekstovi doista prave umjetnine, pravi biseri. Pje-snik mora nastojati — kad već ide slagati ta-kovu pjesmu — da stvori klasično djelo, jer mora znati, da stvara pjesmu, koja bi imala živjeti u ustima čitavoga naroda, koja bi se imala pjevati na najsvetijem mjestu, koja bi imala živjeti kroz stoljeća, uvijek!

Crkvena pučka pjesma treba dakle da je p r a v a i k l a s i č n a u m i e t n i n a.

Da ne nabrajam više pjesama, priopćit ću samo jednu, u kojoj su koncentrirane sve po-grješke pučke pjesme:

Oče naš, koj' jesi
Višnji na nebesi,
Nek se svuda poje
Sveto ime tvoje.

Daj nam što nam treba
Svakgdanjega hljeba,
Prosti duge svima,
Ko što mi bližnjima.

Kraljevstvo nek sada
Tvoje mira vlada,
A na zemlji tude
Tvoja volja bude.

Nedaj nama pasti,
Da nas slome strasti,
Nego zla joj plamen,
Zgasi, oče, Amen!

Ni rima (dakle) nije baš najsjajniji pjesnički nakit, jer se u nekim pjesmama pričinja, da je rima na prvome mjestu, na drugome da su ri-ječi, a poezija da se negdje izgubila!

Osim toga neka je ovakova pjesma p o s v e jednostavna, ne visoka, jer će je pje-vati mase narodne, a ne učene glave. Iz toga ne slijedi, da bi u takovoj pjesmi slobodno bili banalni izrazi, čisto nepjesničke slike, možda i opisi (recimo crkve ili obreda!); nego slijedi to, da budu u njoj pročišćena čuvstva katoličke duše, ali u razmjerju sa razumom i inteligencijom naroda.

Kad stvaramo ovakove pjesme imamo se po-staviti u crkvu napunjenu svijeta, uživiti se u narod i čitati s njegova lica, što osieća, kad se recimo: otvara tabernakul, a svijet pada na koljena, i zapjeva pjesmu; ili kad zaziva Duha

Svetoga prije riječi Božje; ili kad pjeva „Ja vjerujem...“

Kako su to silne misli... treba ih samo uhvatiti i dati ih ustima narodnim. Srcem ih narod čuti!

Još jedna primjedba: Neka stihovi ne budu teški ili po ritmu ili po poređaju riječi, jer u prvom slučaju vrijedja takova pjesma jezični korektan osjećaj, a u drugome slučaju pjesma se jednostavno ne razumije. Ja sam se o tome uvjerio u ovom slučaju: Kod nas u Medjumurju pjeva narod poslije podizanja pjesmu „Pozdravljeno budi...“, od koje pjesme glasi zadnji redak: „Po tebi se svaka zveliči duša.“ Nitko ne bi na prvi pogled prigovorio razumijevanju te pjesme; ali — kao dijete — nijesam je ni ja razumio, pa sam poslije i druge ispitivao, što je to „zveliči duša“ pa nijesu znali. — Razlog je tome taj, što se predikat nalazi prije subjekta! Na oko ništa, ali u narodu taki govor nije običajan, pak ga ne razumije.

To, što su mnoge pjesme tako ukočene svojom dikcijom, uzrokom je i tomu, što u mnogo slučajeva narod pjeva pjesmu bez ikakova razumijevanja. To je osobito ondje, gdje se odviše zateže i gdje narod uz to dobro dijeli takt od takta u pjevanju pa slogove prve riječi spaja sa slogovima druge riječi.

Ja znam i primjera, a mislim, da je tako redovito svagdje, da svršetak jedne riječi, ako spada u drugu stopu, spoji narod pjevajući sa početkom druge riječi, a u sredini tako razdijeljene riječi načini odah. To je radi toga, jer pjesnik nije znao dobro što je to cezura, koja nema samo teoretsku vrijednost nego i praktičnu, a javlja se u pjevanju.

Iz toga izvadjam još jedno pravilo: pjesnik pučkih crkvenih pjesama mora imati od metričkih pravila na umu osobito pravila cezura. Cezura mora biti u svim kiticama iste pjesme jednako provedena!

Ako se pjesnik ovoga drži, a pjesma u pjevanju izadje nezgrapna s obzirom na to pitanje, onda je krivac pogriješki glazbotvorac!

Dalo bi se o pučkoj pjesmi još govoriti i zaći u detalje u tome pitanju, ali ovo, što sam rekao za informaciju i ravnanje, bit će dovoljno.

A na koncu ističem još samo to, neka nitko ne misli, da je tekst crkvene pjesme lako sastaviti ili da to ne odgovara časti i zadaći ozbiljnog pjesnika. Ako je do sada bio običaj, da naši pjesnički prvaci nijesu stvarali takova djela, iz toga još ne slijedi to, da toga ne trebaju pjesnici činiti u buduće.

Kakovich orguljaša imamo u Dalmaciji!

Cecilijanac (Iranjevac)

Sveti Otac Pijo X. u svojem „Motu proprio“ od 22. studenoga 1903. veli: „Danas se naša pozornost svraća na jednu od najčešćih zloporaba, a najtežih da se iskorijene, što se kadkada ima žaliti i ondje, gdje je svaka druga stvar dostojna najveće pohvale za ljepotu i veličanstvenost i pobožnost službenika, koji obavljaju svete čine. Ta je zloporaba u stvarima pjevanja i crkvene glazbe.“

Ove riječi svetog Oca možemo mi u Dalmaciji slobodno sebi primjeniti. Svećenik nastoji, da u crkvi sa svakog gledišta bude što sjajnije i svečanije, samo se za glazbu toliko ne mari. Za dokaz navodim slučaj, što se je meni dogodio.

Otišao sam za mjesec dana na praznike u oveće mjesto N. Već sam prije čuo, da tamošnji orguljaš nezna mnogo. Ponudio sam se vlč. gosp. župniku, radinom i požrtvovnom svećeniku, da ću podučiti što god njihova orguljaša,

Župnik rado pristane, ali odmah izrazi božan, hoće li se ovaj htjeti „toliko poniziti“. Nekako uspije župniku nagovoriti ga i odredismo slijedeće nedjelje po podne započeti podučavanje.

Nadošla nedjelja. Otišao ja u župnu crkvu na velu misu i uspuť, da čujem našeg orguljaša. Na koru je on već pripravan, a kod njega samo jedan pjevač. Sveta misa započela, a orguljaš i pjevač zapjevaju Kyrie. Preko drugog Kyrie orguljaš je što god svirao. Bože moj, koje orguljanje! Ljevicom čini trulululu, a desnicom od F na oktavu i nazad ne mareći za B. Takovo je sviranje bilo preko cijele svete mise. Bio sam jako nervozan i jedva sam čekao svršetak. Poslije sv. mise kažem g. župniku, da ne će biti nikakve koristi iz mojeg podučavanja, ali svejedno neka po podne dodje u samostan, da se bolje upoznamo i da mu koju rečem.

Dolazio on (orguljaš postolar!) veseo misleći, da ću ga ja pohvaliti. Vodim ga na har-

monij i upitam neke stvari. Nije me mogao nikako razumjeti, što hoću da kažem. Znajući, da mu neću moći ništa koristiti, htio sam mu samo pokazati, da u F-dur ljestvici svira B mjesto H. Kad sam spomenuo ljestvica B, H, začudjeno me pogleda. Pomislih, da će razumjeti talijansku terminologiju, stoga mu rekoh, da u F maggiore škali svira Si bemole, a ne Si naturale. On me pogleda i zapita: „Što je to Si bemole itd.? Kad sam mu odgovorio, da je to jedna nota, zamolio me, da mu je na harmoniju pokažem. Udovoljio sam mu želji i otpravio kući, neka s Božjim blagoslovom nastavi postolariju, a glazbu ostavi, u čemu ne će velike štete pretrpjeti.

Kako je taj individuum postao orguljaš? — On zna jedini u selu harmoniku svirati, zašto nemcže i harmonij sam naučiti? Postolar se ozbiljno stavio i ovako pratnju mise naučio. Jedan drugi zabilježio mu na karti brojeve: Ky (1) ri (2) e (3) itd. Te iste brojeve zabilježio je i na harmonij. Lako mu je bilo naučiti, jer je napjev kratak, pa se uvijek ponavlja.

Kad u selu imaju tako vrsnog orguljaša, zašto ne dobiti organ? Zbilja oni potrošili lijepu svoticu i organ baš onih dana došao. Zamolio me veleč. gosp. župnik, da ga na Veliku Gospu kolaudiram. Moj ti orguljaš sve nekako čudno gleda, kako će to slavije bez njega proći. S druge strane on je tu orguljaš, pa da mora u toj najsvečanijoj prigodi drugom mjestu ustupiti! Dosjeti se nečemu. Kad svećenik već bio pripravan, da blagoslovi organ, pošalje mu posjetnicu, u kojoj ga moli, da mu dopusti, da on samo po blagoslovu zasnira, pa da će odmah mene pustiti. Mogao je jedan pomisliti, kakav će odgovor dobiti.

Otišao ja iz N., a stari orguljaš opet zasjeo svoje mjesto.

Ovaj orguljaš ne zna ništa, ali prije njega bio je jedan, koji je još manje znao. Svirao je kako su mu ruke padale, a pjevao ujedno, kako bi ga Duh Sveti nadahnuo. To se je tako lijepo slagalo, da je svijet bježao iz crkve. Ovomu ne bježe, dakle ipak neki napredak.

Nije ovo osamljeni slučaj. Ima ih, koji sa samom mixturom sviraju; drugi znaju nekako pratiti najpotrebitije stvari i dvije tri koračnice; a neki misle, da je sve crkvena glazba, što po naslovu takva izgleda. N. pr. Ave Maria, Himna Sv. Cecilije, Koračnica Lava XIII.

A tko je tomu, da je orguljaštvo u Dalmaciji na tako niskom stepenu, kriv? — Na to će nam odgovoriti sveti Otac u pismu kardinalu Respighi-u: „Kada su kler i zborovodje prožeti ovim duhom (t. j. gledom na svrhu, zbog

koje je glazba pripuštena da služi kultu i na veliku dostojnost, da se Bogu ne prikaže, ako ne stvari po sebi dobre itd.), dobra crkvena glazba po sebi procvate, kako se je opazilo, a i sad se opaža na mnogim mjestima.“ Iz ove apatije proizlaze svi drugi razlozi. Dobrog orguljaša treba dobro plaćati. Kako kod nas točje ni iste stolne ni gradske crkve nemaju novaca, ne mogu uzdržavati dobrog organistu sa valjanim crkvenim zborom. A ipak sveti Otac papa preporučuje, da se barem kod glavnijih crkava osnuju pjevački zborovi, pa makar se imalo štogod potrošiti: „Neka se nastoji uspostaviti barem kod glavnijih crkava starinske Scholae Cantorum, kako se je to već sa najboljim plodom provelo na mnogim mjestima.“ „Motu proprio“. (Pogl. VIII. 27.)

Kako bi se pak moglo doskočiti nestašici dobrih orguljaša? Lako na to odgovoriti, ali teško uvjeriti zanimajuće čimbenike: Osnujmo u Zagrebu glazbenu školu!

„Neka se nastoji uzdržavati i promicati na najbolji način više škole za crkvenu glazbu ondje, gdje već postoje i doprinositi, da se osnuju, gdje ih još nema. Vele je važno, da se Crkva sama pobrine za izobrazbu svojih učitelja, orguljaša i pjevača po pravim načelima crkvene umjetnosti.“ („Motu proprio.“ Pogl. VIII. 28).

Dok nemamo svoje glazbene škole, treba si na drugi način pomoći. Gosp. Antun Dobronić u „Svetoj Ceciliji“ (God. I. sv. 3.) preporuča ovaj način: „U malim sjemeništima ima se učiti ne samo tamburice, nego i glasovir, a u bogoslovlju orgulje. Vrsnije poslati na više glazbene škole, a ostali će dobro doći našim crkvama.“

Sljedeći će slučaj pokazati, kako je razborit Dobronićev predlog. Nazad malo godina poslao je presvijetli kotorski biskup Uccellini na više glazbene škole mladog svećenika gosp. Silvića. Čim se je povratio, sakupio je oveći pjevački zbor i sad lijepo radi na cecilijanskom polju. (Poželjno bi bilo, da bi se veleč. gospodin javio iz Kotora koji put u „Sv. Ceciliji“).

Meni se veoma sviđa Dobronićev predlog, ali sumnjam hoće li naći odziva. O tom se je pisalo u svim brojevima „Sv. Cecilije“, a još se ništa ne vidi i ne čuje. Dobro! Ako im se to čini nemoguće, tad neka klericima u sjemeništu dadu toliku glazbenu naobrazbu, koliko zahtjeva sabor tridentinski i najnoviji dekret o tom („Motu proprio“). Sabor je tridentinski postavio na srce biskupima, da bdiju nad crkvenim pjevanjem i zahtjeva, da u crkvenim

sjemeništima svi sjemeništarci uče koral pjevati. U „*Motu proprio*“ (Pogl. VIII. 25 i 26) veli se: „U kleričkim sjemeništima i crkvenim zavodima imaju prema propisima sabora tridentskog svi marljivo i s ljubavlju gojiti predajno gregorijansko pjevanje, a poglavari i pritom neka svoje mlade podanike na zgodan način pohvale i obodre. Isto će se tako nastojati, gdje je to ikako moguće, da se medju klericima ustanovi pjevačka škola (*Schola Cantorum*), te se uzmogne izvoditi i sveta polifonija i uopće dobra liturgijska glazba. Za običnih predavanja o liturgiji, moralu i crkvenom pravu, što se drže slušateljima bogoslovlja; neka ne propuste profesori osvrnuti se na one točke, što se napose protežu na načela i ustanove crkvene umjetnosti, tako da klerici ne ostave sjemeništa ne pribaviv si potrebna znanja gledom na potpunu crkvenu izobrazbu.“

Kad bi se ispunile ove želje svetog Oca, koliko bi bio olakšan cecilijanski pokret! Svećenstvo glazbeno izobraženo, bilo bi za nj oduševljeno. Za dokaz budi današnje raspoloženje kod svećenstva: mislim, da nema ni jednog svećenika glazbeno izobražena, a da nije oduševljeni pristasa cecilijanskog pokreta. Takovih je svećenika na žalost malo, stoga se polako mičemo. Kad bi svi svećenici bili glazbeno naobraženi, bili bi i zauzetni za ovu svetu stvar. Što pak može zauzetno i oduševljeno svećenstvo, kao u svim pothvatima, tako i u ovom, bjelodano dokazuje Njemačka, Slovenija i sad Italija.

Već sam prije spomenuo, kako je sveti Otac papa svećenstvu na srce stavio cecilijanski pokret, jer će onda najprije i najbolje uspjeti.

I redovnici se po svim hrvatskim zemljama miču, a neki su i suradnici „Sv. Cecilije“. To je hvale vrijedno i potrebno, jer nije ni kod njih sve zlato.

Ima kod nas još i drugih zloporaba n. p. pratnja prefacije; tamburice i glazbe (*bande*) u crkvi itd. To se očito protivi papinu dekretu („*Motu proprio*“ VI. 19, 20): „Zabranjena je u crkvi uporaba glasovira, kao i bučnih i lakih glazbala, kao što su tambur, *grancassa*, pijati, zvončići i slično. Strogo je zabranjeno tako zvanim glazbenim bandama da sviraju u crkvi.“

Društvo Svete Cecilije u Zagrebu ima svojih odbornika po svim hrvatskim krajevima. Njihova je dužnost, da obavijeste vodstvo o svim zloporabama i nedostacima, te ove preko svojeg organa upozori, opomene, pa ako je potrebno i ošine.

Da sveti Otac papa pokaže, kako mu je na srcu cecilijanski pokret, pisao je predsjedništvu talijanskog cecilijanskog društva, kako se raduje, što lično uspijeva viša škola za crkvenu glazbu, koju je ovo društvo god. 1910. u Rimu osnovalo.

Kao zaključak mojoj radnji donijet ću zaključak papinog „*Motu proprio*“: „Na zadnju se preporučuje zborovodjima, pjevačima, osobama klera, poglavarima sjemeništa, crkvenih zavoda i redovničkih obitelji, župnicima i upraviteljima crkava, kanonicima zbornih i stolnih crkava, a navlastito biskupskim Ordinarijatima, da podupru sa svim žarom ove razborite reforme, od mnogo vremena želikovane i od svih iednodušno zazivane, da se ne prezre isti auktoritet Crkve, koja ih je ponovno predlagala i sad ih iznova svojski preporučite.“

Molitor-ova¹ pratnja Kyriala.

F. K. Adak.

Čitajući u njemačkoj glazb. smotri „*Musica sacra*“ krasni članak od dr. A. Möhlera „Über Choralbegleitung“, odlučih napisati nešto o najnovijoj pratnji Kyriala od P. G. Molitora, O. S. B.

Ako pregledamo kakove su starije pa i poznije pratnje koralnih misa, namjerit ćemo se sigurno na mnoge neelegancije, netočnosti i suhoparnosti. Možemo pretpostaviti, da svi stariji naši orguljaši imaju pri ruci Witt-ovu

pratnju za „*Ordinarium Missae*“. Sad prevrnimo i preigramo tu pratnju s kraja na kraj, što ćemo opaziti u njoj? Opazit ćemo najprije monotoniju u vječitoj 4-glasnoj harmonizaciji. Molitor pak nije sapet u te verige, koje mu nebi dopuštale, da se ikamo makne. On kiti, interpretira i daje akcent koralnom napjevu, služeći se jedino dvo- tro- i četveroglasnom slobodnom harmonijom. Za primjer neka nam služi „*Veni creator*“; Iz ovoga se primjera vidi,

Ve-ni Cre - á - tor Spi-ri - tus,

Ped.

da je četvrti glas (Pedal) nastupio tek petom notom, i to uprav na jako naglašenom á, što podaje cijelom komadu osobiti čar i dostojanstvo. Dok su dakle drugi auktori više, manje sapeti i nepomični, Molitor se samostalno vlada u čitavom djelu. U njegovoj je pratnji vidjeti svakovrsnih disonanca, koji potječu iz slobodnog i samostalnog vodjenja dionica. Uza sve to diatonika je posvema usčuvana. U Molitorovoj pratnji nalazimo osobitu slobodu u pripuštanju tajnih i očitih paralelnih kvinta, od kojih s razlogom moderne uši toliko zaziru. Nu da pokažemo, da njihova uporaba može kadikad biti dopuštena, uzmimo jedan primjer, te ga razjashimo:

A - sper - ges me

Man.

Ovdje su dvije paralelne čiste kvinte: e-fis, a-h. Ako pak razumimo, da tu dominira D-akord, te da onaj e nema nikakva naglasaka, jer je naglasak na najprvoj noti, a kad pomislimo, da je onaj h (treća nota tenora) tek prohodni ton, uviditi ćemo zaista ugodno vodjenje dionica. Najbolje ćemo se pak o tomu osvjeđočiti, ako sami stvar pokušamo na orguljama. Dakle nije sve ono loše, što nam tako na papiru izgleda, niti je naprotiv korektno i praktično sve ono, što se kao takovo na papiru vidi, kako to veoma naglašuje jedan od najboljih instrumentalista, kao što je Ettore Berlioz. On nam svjedoči, da je sam najviše praksom

naučio instrumentaciju, i to držeći partituru u ruci, dok bi slušao pojedinu izvedbu.

U starijim pratnjama vidimo siromaštvo harmonizacije, dok svuda nahodimo par istih ter istih akorda, i to na I, IV, V, II, III i VI stupci! ujedno sa njihovim seksakordima. Nu pogledajmo Molitorovu harmoniju u „III. Credo“ kod izreke „descendit de coelis“:

descen-dit de coe - lis

dit te se zapjeva:

Ovdje nemožemo što boljega želiti! Velika je pogibelj, da se ovdje ne naglasi slovka

descen-dit de

Molitor pak tomu staje na put, jer na onom d modulira u A-dur, i tako d izgubi sav naglasak.

U ovoj pratnji nema onih pretrpanih akorda, dosadnih orguljašu zbog teškoće izvajanja, kao što i slušateljima, koji moraju slušati svederne instrumentacije, te ne će da prigušuje slovcu (i inim koje to ne zaslužuju) daje svaki put novi akord. Molitor pak stoji na visini moderne instrumentacije, te ne će da pregušuje nježne melodije sa suvišnim akordima, nego ih samo podržaje i prati. Primjer:

pec - ca - ta mun - di

Da prikažemo, kako je Molitor daleko od onog suhoparnog nizanja već stoput prekuhanih akorda, evo nam jednog, upravo karakterističnog mjesta i to kod „Et incarnatus est...“ (I Credo):

The image shows two systems of musical notation for the organ part of the Credo. The first system is for the phrase "Et in - car - na - tus est de Spi -" and the second system is for "ri - tu Sancto ex Ma - ri - a". Each system consists of a treble clef staff and a bass clef staff, both in the key of D major (two sharps). The melody is written in a simple, clear style, with the bass line providing a steady accompaniment.

Tu vidimo najprije uporni bas (Kecker Bass) na D, akoprem melodija polazi sa e. Nu ovaj e nema nikakova naglasaka, te više sličići uzmahu (Auftakt-u) nego organičnom dijelu

cjelokupnog komada, dok istom fis dobiva slabi naglasak. Kod riječi „Sancto“ imamo kvartsekstni akord na f i s, koji u melodiji smiono prelazi sa h na c, a sva kombinacija dobiva dostojanstveni timbar sa pritiskom C-pedala! To je skroz novo, originalno, moderno: drugi način instrumentacije!

I recitiranje prati Molitor na osobiti način. Dok naime glas nepomičnoga „recitando“ stoji na istom tonu, pratnja se (kao melodramično) penje povrh glasa, a opet pri koncu padne i završi na polaznom tonu.

Ima još i drugih odličnosti ove pratnje, koje kad bismo sve naveli, otišli bi daleko.

Neće pak biti suvišno, ako spomenemo, da je P. G. Molitor stari praktični orguljaš, koji ima na raspolaganje najmodernije orgulje, te ga je, kako pišu njemački cecilijanci, prava ljepota slušati, kako nježno prati koralne napjeve. Koliko pak Nijemci cijene ovu pratnju, vidi se iz toga, što „Musica sacra“ želi, da bi ovako trebalo harmonizirati čitavi Gradual!

Preporučamo svim našim prijateljima ovo praktično djelo, da si ga nabave i proučavaju, jer u cijeloj knjizi nema ni jedne note, koja nije za osobitu svrhu stavljena, a i namijenjena je knjiga u prvom redu za študij, a onda i za uporabu pri službi Božjoj.

Molitor je imao namjeru, da učini koral razumljivim i ugodnim, da tim ne bude koral nami prigodom strpljenja, već ljubavi. Svugdje je moderan, ali strogo pravilan, pravilan, a ipak ugodan.

Još nešto o prvim koralistima stolne crkve zagrebačke.

Janko Barle.

Od starine imali su se za crkveno pjevanje kod konventualnih misa i ostalih dijelova koralnih funkcija u našoj stolnoj crkvi brinuti klerici zagrebački sa prebendarima. Kad je za Josipa II. spao broj kanonika zagrebačkih na osmoricu, a klerici morali god. 1787. otići u generalno sjemenište u Peštu, nastala je potreba, da se od druguda namjeste potrebni crkveni pjevači. I doista je biskup Maksimijan Vrhovac uz privolu kaptola potražio u Beču šest glazbenika, vještih koralnom i figuralnom pjevanju, od kojih je jedan morao i orguljati. To su bili prvi svjetovni koraliste, a zvali su se, kako sam već je-

dan put priopćio¹⁾: Josip Dunkel, Karlo Hagenauer, Ferdo Hofman, Franjo Langer, Franjo Schey i Ignacije Spangler. Potonji bio je ujedno orguljaš i ravnatelj kora. Oni su imali iz crkvene blagajne godišnjih 300 for., što su ih dizali kod kanonika čuvara, morali su marljivo dolaziti na kor i točno vršiti svoje dužnosti. Pjevanje kod pjevanih misa morali su obavljati sami, a kod antifona, himana te „Magnificata“ i „Benedictusa“ pomagali su im

¹⁾ Gl. „Nešto o koru prvostolne crkve zagrebačke“ u „Sv. Ceciliji“ god. 1911. str. 74.

prebendari. Morali su se točno pokoravati odredbama kanonika pojca.³⁾

Ti su pjevači imali u stolnoj crkvi dosta posla, jer su osim mise, morali sudjelovati i kod officija. Budi mi dozvoljeno, da spomenem, kako se je onda u našoj stolnoj crkvi vršila služba Božja.¹⁾ Na najveće blagdane (Božić, Uskrs, Duhovi, sv. Trojstvo, Tijelovo, sv. Ladislav, sv. Petar i Pavao, Velika Gospojina, sv. Stjepan kralj, posvetilo i Sesvete) pjevao se je vazda čitavi officij. Od toga se pjevali himni kod „Laudes“ i „Vesperas“, zatim „Benedictus“ i „Magnificat“ uz pratnju orgulja. Misa morala je biti na te blagdane figuralna. Na manje blagdane (sv. Stjepan mučenik, Nova godina, Bogojavljenje, Svijećnica, Blagovijest, drugi dan Uskrsa i Duhova, Spasovo, Mala Gospojina, blagdani sv. apostola, sv. Ivan Nepomuk) se pjevalo samo „Nona“, „Vesperae“ i „Completorium“, a kod mise pjevalo se korale uz pratnju orgulja. Na obične nedjelje u godini i na pepelnicu bila je osim mise pjevana samo „Nona“ i „Vesperae“. Himni i Magnificat pjevali su se uvijek uz pratnju orgulja, osim u vrijeme došašća i korizme. Na sve druge dane u godini bile su „Vesperae“ vazda pjevane, a tako i misa uz pratnju orgulja ili bez njih. Osim toga morali su koralisti pjevati i kod pokojničkih misa i „Vespera“ te kod mise „Statuit“.

Kako su ovi prvi koralisti bili od nužde pozvani u Zagreb, da ne trpi služba Božja i kako su imali dosta posla sa pjevanjem, bilo bi svakako u redu, da se pristojno za svoju službu nagrade. Biskup Vrhovac, bio im je sigurno zaštitnik, ali kod kaptola čini se, da ih nijesu najbolje gledali. Dne 7. travnja 1791. obraćaju se oni posebnom predstavkom na biskupa Vrhovca i ističu, kako ih je samo onaj ugovor, što su ga zajedno s njime u Beču potpisali i u kojem su bile točno označene njihove dužnosti, sklonuo, da dodju u njima nepoznatu zemlju. Kasnije u Zagrebu bio je taj ugovor po Kaptolu zamijenjen s drugim, koji se je s prvim podudarao, ali su morali potpisati i nekakav posebni naputak, pa se boje, da će ih Kaptol otpustiti, kad ih ne će više trebati. Već su prošle jeseni teško dobili u Zagrebu stan, jer ih se svaki bojao uzeti. Pače su ih nekoji kušali pred Kaptolom ocrniti. God. 1790. bile su opet po prvi put iza njihovog dolaska uvedene zornice, pa kad su već dvije otpjevali, upitao ih je prebendar Jurašić u ime stolnog prepošta, hoće li dođućeg dana kod zornice pjevati. Oni su se izjavili pripravnima, jedino su zamolili, da bi im

se za to dala neka nagrada, kao što se je i prije davala, u ostalom se pokoravaju njegovim zapovijedi. Te se njihove riječi valjda krivo shvatile, pa im se javilo, da ne smiju niti dođućeg dana, niti kod čitavog adventa više pjevati. Kad su se poslije toga kod prepošta ispričali, dozvolilo im se doduše, da kod zornice pjevaju, ali su bili ukorenjeni, pače se i u konsistoriju povelala riječ, da im se otkaže. Oni se pred biskupom ispričavaju, da nijesu ništa zahtijevali, već samo molili, a to je slobodno. Njihovo je materijalno stanje slabo, tako, da moraju za stanarinu iz svoga dodavati. Ipak su već morali čuti, da ne zasluže svoje plaće, premda su se njihove dužnosti u vrijeme biskupove odsutnosti povećale. Oni moraju i za prebendare pjevati mnoštvo rekvija i večernjicu za mrtve, što nijesu morali prvih dviju godina. Kad je god. 1790. otišao orguljaš Jurašić Spangler, bio je doduše na njegovo mjesto primljen neki Hatzinger, ali taj nije mogao ni nastupiti orguljaško mjesto, jer nije bio vjest koralu. Kaptol je odredio zato, da orgulja Josip Dunkel, pa su prema tomu ostala samo četiri pjevača. Pošto sad čitav posao na nje spada i pošto onako oskudno žive, mole biskupa za posredovanje, da se medju nje razdijeli plaća šestoga koraliste, kojega mjesto je nepopunjeno.

Na ovaj podnesak i na usmene ponovne molbe koralista, obećao im je biskup, da će im pomoći, neka se samo ustrpe. No list, što ga je koralista Josip Dunkel kasnije biskupu pisao, opet je pun jadikovka. Novomu koralisti Franji Reumannu, koji je samo uz taj uvjet primio službu i istupio iz pukovnije, ako će vrijediti onaj ugovor, što ga je vidio kod svojih kolega, odvratio je kanonik štioc, da koralisti nemaju od Kaptola drugog ugovora osim onog naputka, kojemu su korilisti toliko prigovarali. Onaj je ugovor onda sklopljen, kad je bilo samo osam kanonika, a sad ih ima dvadeset i osam, a i ostalo svećenstvo je tako brojno, da mogu sami pjevati koral. Glede doživotnog uzdržavanja neka se koralisti obrate na biskupa. Kaptol ima da uzdržava dosta starih nemoćnih svećenika, a ne svjetovnjake, kojima i onako ne dolikuje, da oni pjevaju Bogu slavu. Pače su koraliste obijedili pred Kaptolom, da su oni poderali ugovor, pa im je kanonik čuvar zadnjeg kolovoza uskratilo plaću. Posredovanjem kanonika pojca kasnije im je ipak isplaćena plaća, ali im se dalo razumjeti, da za nje vrijedi samo onaj naputak, a ne ugovor što ga je s njima sklopio dne 1. rujna 1788. tadašnji kanonik čuvar Antun pl. Zdenčaj na njemačkom jeziku, premda sam nije njemački znao.²⁾ Dunkel se ponovno tuži biskupu na svoje

¹ Gl. „Cap. XII. De obligatione musicorum cantorum“ u naputku, što ga je izdao dne 5. listopada 1788. glede službe Božje sporazumno s kaptolom biskup Vrhovac.

² „Cap. III. De solemnitate, qua functiones chorales peragenda sunt.“

³ Taj sam ugovor priopćio u već napomenutom članku u „Sv. Ceciliji“.

nevolje. Morao je već prodati svoje bolje odijelo, da može prehraniti ženu, dijete i sebe.²⁾

Sva je prilika, da dobri biskup nije zaboravio na koraliste, koji su napokon na njegov nagovor došli u Zagreb. Bit će, da im je u prvo vrijeme i od svoga pomagao, a 5. kolovoza 1808. je odredio, da im se godišnja plaća od 330 for. za 100 for. poveća. Razumljivo je, da im je u prvo vrijeme kao strancima među tuđim narodom bilo neugodno, a da ih je i sam Kaptol malko nepri-

jaznije susretao, vrlo je vjerojatno. Radi mnogih novotarija, što ih biskup uvadjao, nastalo je malo trvenje između njega i Kaptola, a posljedice toga oćutjeli su i prvi koraliste naše prvostone crkve, pozvani ovamo po biskupu Maksimilijanu Vrhovcu. Kasnije se sve to izgledilo, pa se po svoj prilici niti koraliste nijesu imali povoda tužiti ni na prilike u svojoj novoj domovini, a ni na članove zagrebačkoga kaptola.

Novе orgulje stolne crkve u Ljubljani.

Ljubljanska stolna crkva dobila je prošloga mjeseca nove orgulje, što ih je sagradio domaći slovenski graditelj orgulja Iv. Milavec.

Orgulje su stajale preko 30.000 K a 25.000 K je darovala za gradnju orgulja „Kranjska hranilnica“. Orgulje imaju 52 registra i mnogo kombinacija, a vjetrulje i svirači ormar uređeni su po pneumatičkom sustavu. Mjeh puni Meidingerov ventilator, koji izvrsno funkcionira. (Prem je u samom ormaru orgulja, ide tako tiho, da se i u neposrednoj blizini gotovo ni ne čuje).

I. Manual (C-g'): 1. Principal 16' 2. Burdon 16' (iz 2. II. Man.) 3. Principal 8' 4. Rog 8' 5. Gamba 8' 6. Burdon 8' 7. Harm. flavta 8' 8. Harmonika 8' 9. Kvintaten 8' 10. Trobenta 8' 11. Oktava 4' 12. Cevna flavta 4' 13. Salicet 4' 14. Kvinta 2½' 15. Superoktava 2' 16. Kornet 8' 17. Mikstura 2½'

II. Manual: 1. Flavtni principal 8' 2. Burdon 16' 3. Salicional 8' 4. Dolce 8' 5. Dunajska flavta 8' 6. Cevna flavta 8' 7. Klarinet 8' 8. Prestant 4' 9. Viola 4' 10. Traverzna flavta 4' 11. Kvinta 2½' 12. Flavtica 2' 13. Terza 1— 14. Mikstura 2½, (11., 12., 13.), 1'

III. Manual: 1. Violinski principal 8' 2. Burdonček 8' 3. Flauto amabile 8' 4. Eolina 8' 5. Oboa 8' 6. Vox coelestis 8' 7. Flavta 4' 8. Dolce 4' 9. Harmonia aetherea 2½.

Pedal (C-f'): 1. Kontravolon 32' 2. Principalbas 16' 3. Violon 16' (iz 1.) 4. Subbas 16' 5. Salicet 16' (iz 3. II. Man.) 6. Ljubkibas 16' (iz 2. III. Man.) 7. Pozavna 16' 8. Oktavnibas 8' 9. Čelo 8' 10. Burdon 8' (iz 4.) 11. Poznavna 8' (iz 7.) 12. Flavta 4'.

²⁾ Gl. „Cathedralem ecclesiam et ritum eius respicientia.“ XI. B, post vol. IX. u nadbiskupskom arhivu.

Spojevi: Man. II.—I., III.—I., III.—II. Spoj više oktave II. na I., III. na I. Spoj dublje oktave II. na I., III. na II. Spoj više oktave u I., II. i III. Man. Spoj pedala sa I., II. i III. Man.

Jedna povoljna kombinacija.

Isključenje registara I. Manuala (na I. svira samo II. ili III. ili II. sa III.)

Pedalni automat. (Ako se prelazi iz I. na II. ili na III. pedal automatično sam postaje tiši).

Flavte, Viole, Jezičnici (Flötenchor, Streicherchor, Zungen.)

Tutti za I., II. i III. Man. s primjerenim pedalom p, mf, f, tutti za cijele orgulje (sva tri manuala. Tutti + superoktav I. Man. × Jezičnici = pune orgulje. Generalni crescendo (stopalo).

Dne 14. veljače po podne je bila kolaudacija orgulja, koju su obavili oo. Hugolin Sattner i Michael Horn iz Graca, Stanko Premrl (regens chori), starina A. Foerster i pisac ovih redaka, koji je komisiji orgulje prikazao. Rezultat kolaudacije je bio povoljan, te su orgulje prihvaćene uz neke primjedbe. Utisak punih orgulja je impozantan, a takodjer je i karakteristika pojedinih registara uspjela. Osobito su dobro uspjele frule (flavte) i principalni I. i II. Man. Violinski principal III. Man. nešto je premalo rezak, dok je „Kvintatena“ malko preraska. Jezičnici (Zungenstimmen) su naručeni od jedne njemačke firme, te nisu baš fini. (Osobito je klarinet loš.) Kako čujem, jezičnici će se izmjeniti boljima.

Pojedini manuali (pleno) razlikuju se po jakosti, koja je dobro proporcionirana, no još bi bolje bilo, da se razlikuju i po karakteru boje zvuka (kao na pr. u našoj stolnoj crkvi u Zagrebu). Sve su svirale smještene u tri ormara starih orgulja. Ormari su interesantne vanjšine (barok) i bogato urešeni i pozlaćeni, ali su graditelju orgulja dali tešku zadaću, da toliki broj svirala smjesti u razmjerno malen prostor. Čini

se, da je radi toga toliko kombiniranih registara u pedalu, što donekle umanjuje samostalnost i energiju pedala kod punih orgulja. Pomanjkanje prostora bilo je valjda i tomu krivo, da nije upotrebljen ormar sa žaluzijama za crescendo (Jalousienschweller).

Na večer je bio koncert sa ovim rasporedom:

1. Lemmens: Slavnostna koračnica za orgulje (R. M. Horn).

2. Premrl: Ofertorij „Confitebor“ (mješ. zbor).

3. Klička: Prva koncertna fantazija fis-mol za orgulje (F. Dugan).

4. Sattner: O Jezus, ves moj blagosti (mješ. zbor sa sopran-solo uz orgulje).

5. ***a) Nekaj orgelski soloiger.

b) Igra z violinskimi, flavtnimi registri in jezičniki.

c) Igra s polnim orglami. (A. Foerster.)

6. Engelhart: Ave Maria Glöcklein (7. i 5-eroglasni mješ. zbor sa alt-solom uz orgulje).

7. Nowowiejski: „Božić v starodavni Marijini cerkvi v Krakovu“. Konc. fantazija za orgulje (St. Premrl).

8. Foerster: Ave Maria (sedmeroglasni mješ. zbor).

9. a) Guilmant: Pastoral za orgulje (P. M. Horn).

b) Guilmant: Komuniya za orgulje (Premrl).

c) Rheinberger: Kantilena iz d-mol sonate (F. Dugan).

10. a) Premrl: Marijo angel počasti (mješ. zbor uz orgulje).

b) Kimovec: Hvalnica (mješ. zbor).

11. Bach: „Fantazija in fuga v G-molu“ za orgulje (F. Dugan).

12. Premrl: Te Deum.

Koncert je vrlo dobro uspio. Kako je program bio raznolik, mogao je svaki slušatelj naći po koju točku, koja mu je osobito godila.

Pjevačke točke bile su vrlo dobro izvedene, a osobito je krasno uspio Foersterov: „Ave Maria“ i lijepa Premrlova kompozicija „Te Deum“. — Na orguljama se odlikovao St. Premrl sa razgovjetnim sviranjem i vrlo ukusnim registriranjem i kod kompozicije Nowowiejskove, ali osobito upravo uzornim registriranjem lijepe Guilmantove „Komunije“; dok je O. Mihael Horn mnogomu slušaocu ugodio ljupkim kompozicijama francuskih autora. — Starina (Altmeister) Foerster predočio je sa svojim uspješnim improvizacijama i publici pojedine zanimljive boje registara novih orgulja, te je sa varijacijama na „Kraljevku“ (jezičnici) i zaključnom fugom dokazao, da u srcu ne treba ugasnuti mladenački žar, ako i glava posijedi. Od kompozicija, što ih je svirao pisac ovoga referata, dobro je „upalila“ Bachova fantazija i fuga. Fr. Dugan.

Sattnerov oratorij „Assumptio B. Mariae V.“

„Assumptio“ ej naslov oratorija, što ga je složio slovenski slavni glazbotvorac O. Hugolin Sattner. Sadržaj oratorija izrečen je samim naslovom: uzeće Marijino u nebo. Oratorij se dijeli u tri dijela: dormitio (smrt), assumptio (uzeće u nebo) i coronatio (krunisanje). U prvom dijelu zaručnik (Duh sveti) zove svoju zaručnicu u nebo (Riječi iz Salamonove „velepjesni“ „Vstani, moja prijateljica, lepa moja, in pridi! Moja golobica, pokaži mi svoje obličje...“). Marija mu odgovara: „Kakor jelen po studencu hrepeni, duša moja k Bogu mojemu drhti“. Zbor nebeščana zove Mariju u nebo, a angjeli ju čekaju i pjevaju „Zima je proč, cvetje drhti, grlice glas v gaju zveni — vstani in pridi sprelepa hči!“ Zborovi pak zemaljski vabe k njoj: „Nikar od nas, Devica, o vrni se nam vrni! Še enkrat. Tolažnica, pogled svoj v nas obrni!“

U drugom se dijelu pripovijeda smrt Marijina i uzeće u nebo. Zemaljski zborovi dive se tomu i pjevaju: „O smrt, o smrt, tvoj strah je strt — o pekel, kje je tvoja zmaga.“ — Angjeli dočekaju Mariju i slave ju krasnim himnama: „Ave Maria“, „Ti Jeruzalema slava“ i svršavaju opet riječima Salamonove velepjesni: „Pridi z Libana ženinu zvesta, da boš venčana, pridi nevesta“!

U trećem dijelu pripovijeda pripovjedač (storico), da se prikazala na nebu žena sjajna kao sunce, mjesec pod njezinim nogama, a okolo glave njezine vijenac sa 12 zvijezda. Zborovi slave Boga i Mariju, koja upadajući medju zborovima uznesena pjeva: „Moja duša Stvarnika veliča“ (Magnificat). Ti zborovi svršavaju versificiranim riječima molitve „Salve regina“, kojom svršava i cijeli oratorij.

O glazbi oratorija valja reći, da se odlikuje svojom plemenštinom, djelomice i velikom nježnošću, bogatom invencijom melodčkom, te majstorskom izradbom impozantnih zborova. — Osobito valja istaknuti krasotu melodija kod samopjeva na pr. „Kakor jelen“, „Magnificat“ i dvopjeva „Ti posoda“. Što se tiče harmoničkoga gradiva, koje je upotrebljeno, možemo kazati, da je harmonija u opće jedra i snažna, te kromatiku ne zabacuje, prem je u glavnom diatonička; disonance su valjano i umjereno upotrebljene, kako i dolikuje vokalnom djelu, zato zborovi upravo vanredno glase. Hipermoderne struje se je auktor posve klonio. Možda je to baš u korist karaktera i jedinstvenosti stila. Zborovi su doduše tu i tamo fugirani, ali mogli bi mirne duše reći, da je to homofona polifonija, što u tim fugama vlada; istom u zborovima na zaključku djela ima nešto više samostalnosti u motivima pojedinih dionica.

Osim toga smetaju potpunom učinku polifo-

nije prečesti autentički zaključci na kraju pojedine provedbe, dapače i na mjestima, gdje pojedine dionice svršavaju temu. Nadalje se čini, da smetaju i medjustavci koji su kadkada stereotipnim sekvencam ispunjeni, a izvadja ih redovno sam orkestar. Nek nam samo Bog o. Hugolina poživi, nadamo se, da ćemo mi od njega još koji to oratorij čuti, gdje će se (sudeć po raznim upotrebama teme [augmentatio, diminutio] u „assumptio“) silne vokalne fuge poput valova na uzburkanom moru valjati kao da ne kane nikada prestati do konačne kadence.

Glavna se prednost Sattnerovih zborova sastoji u tom, što je on kao poznat dirigent i poznavalac zbora majstorski znao razdijeliti visinu i dublinu pojedinih dionica samih (da budu grlu ugodne) i jedne prema drugoj (da visine dionica u pojedinim sazvučima budu razmjerne).

Pridodje li k toj majstoriji i živahna invencija o. Hugolina, onda si možemo rastumačiti efekte, što su ih postigli krasni ženski zborovi „Zima je proč“, „Ave Maria“, te silni muški zbor „O smrt, o smrt, tvoj strah je str“ (jedno od najsnažnijih mjesta cijeloga oratorija), pak snažni mješoviti „Nikar od nas Devica“, „Aleluja“ i divno mjesto zaključnoga zbora „o Mati, o Mati, ozri se na naše gorje“. — Instrumentancija odaje svagdje plemenitu zasićenu (ako se tako smije govoriti) ukupnu boju. Efekti se postizavaju više gradacijom snage i (umnožavanjem instrumenata) nego li djelovanjem pojedinih boja. Tako je u tom oratoriju orkestar više pratnja (ali dobro izmjerena) vokalnoga stavka, nego li samostalni aparat izražaja.

Što znači Sattnerovo djelo za našu braću Slovence, najbolje je na koncu svoje vrlo krasne analize toga djela izrekao Stanko Premrl ovim riječima: „P. Hugolin je torej prvi glazbenik, ki je da! Slovencem oratorij z originalnim slovenskim besedilom (ali takodjer sa slovenskom glazbom) in to v dovršeni klasični obliki. . . . Konstatiramo, da tvori ta P. Hugolinov oratorij v prvi vrsti obogatitev glasbene literature te vrste vobče, Marijinih oratorijev pa posebe; dalje, da je prvi slovenski oratorij in da je, dasi prvi, v dovršeni, klasični obliki, torej vzgleden“.

Još bi u kratko mogli spomenuti sjajnu izvedbu oratorija po „Glazbenoj matici“ pod ravnanjem svoga koncertnoga vodje Mateja Hubada.

Mješoviti zbor brojio je do 200 pjevača i pjevačica, te je izveo na raznim mjestima oratorija impozantnu snagu. Krasni i puni glasovi ženskoga zbora očarali su slušatelja ovdje svojom jedrinom i u najvišim glasovima, ondje svojom ljupkošću i dobrim izgovorom lijepoga slovenskoga teksta. Na pose valja istaknuti uzornu disciplinu, pazljivost i volju za ozbiljan posao, na što mi u Zagrebu nismo naučili, pak zato i nemamo takvoga zbora. — Po-

sve je naravno, da je takav zbor nastudirao i izveo oratorij što se predavanja i sigurnosti tiče, apsolutnom točnošću, radi čega najveća i prva slava ide dirigenta „Glazb. matice“ g. Hubada. — Od solista se osobito istaknula gdja. Paula Lovše, koja je krasnim i vrlo milim i nježnim glasom i načinom pjevala partiju Marije. Potpunom sigurnošću, te lijepim bas-baritonom i dobrim izgovorom teksta odlikovao se g. Josip Križaj (zaručnik — pripovjedač). Uz tu dvojicu izveli su gdja. Jeanneta pl. Foedranspergova i g. Ljubiša Iličić svoje partije na potpuno zadovoljstvo slušateljstva.

Odobranja i slave bilo je u punoj mjeri, a auktor i dirigent odlikovani su lovor-vijencima.

„Cecilijino društvo“ u Zagrebu.

Upravni odbor „Cecilijinog društva“ u Zagrebu obdržavao je 10. veljače 1912. u društvenim prostorijama redovitu mjesečnu sjednicu. Predsjedao je predsjednik Janko Barle, a zapisnik vodio tajnik Milan Horn. Od odbora bili su prisutni: prof. Franjo Dugan, Ćiril Junek, Filip Hajduković, August Remec, Milan Zjalić, Mirko Novak i Franjo pl. Lucić.

1. Predsjednik Barle otvara sjednicu i pozdravlja odbornike, koji su se malo ne u potpunom broju sastali. To ga veseli, jer vidi u tom interes za društvo.

2. Tajnik M. Horn čita zapisnik posljednje odborske sjednice, koja je bila 22. prosinca 1911. Zapisnik se prima bez prigovora i potpisuje.

3. Predsjednik javlja, da je društvo obdario preuzv. g. dr. Juraj Posilović nadbiskup zagrebački sa lijepom svotom od 2000 kruna. Članovi odbora popraćuju ovu ugodnu vijest sa „Živio Nadbiskup“, — Prema tome odustaje se za sada od nakane, da se pošalje predstavka na preč. duh. stol, da se iz diecezanske zaklade dopita stalna godišnja subvencija našem listu.

4. Tajnik Horn izvješćuje, da su svi zaključci zadnje redovite mjesečne sjednice provedeni:

a) pisano je „Vijencu“ u nadb. sjemenište glede pjesmarice, koju kane izdati.

b) pisano je s jedinstvenim društvima i zborovima, da razdijele naše brošure među svoje pjevače i pjevačice;

c) pisano je svima novim članovima odbora, da se zauzmu za naše društvo;

d) Cecilijino društvo u Krapini moli intervenciju glede potvrde svojih pravila. Zaključeno je što brže prospješiti povoljno rješenje.

e) Članarina se nešto plaća, ali duga još uvijek dosta. Nekoji će se članovi morati brisati, jer već par godina duguju članarinu a ni opomena ništa ne koristi;

f) Najaviše istup iz društva: Josip Švajhler, župnik u Ivanjskoj, Franjo Peršić, vjeroučitelj u Mitrovici, N. Čukac, učitelj u Kostajnici, Tomo Vukić, orguljaš u Koritinji;

g) Pristupiše društvu:

1. Kao redoviti članovi: g. Aleksa Premuš, posjednik, Zagreb.

2. Kao utemeljitelji: preč. g. Franjo Vojaković, kanonik, Zagreb. Matija Penić, dekan i župnik M. Bistrica.

h) Umrli: dr. Vjekoslav Homotarić, župnik u Tuhlju i M. Ilijašević, župnik u Zagrebu.

i) g. P. Vudi župnik u Sunji poslao nam je u prosincu 9 kruna 50 fil. što je sabrano na dan sv. Nikole u Gušću na prijedlog g. Šandora Zlatarića iz Sunje;

j) Presvijetli g. dr. Antun Bauer, Nadb. koadjutor u Zagrebu, koji je ujedno član utemeljitelj, darovao je društvu 50 kruna;

k) Naš predsjednik v. g. J. Barle darovao je društvu 50 kruna za podmirenje troškova oko štampanja brošure.

V. g. M. Penić dekan i župnik u M. Bistrici darovao je u društvene svrhe svotu od 20 kruna.

V. g. Antun Kottlarski prebendar, darovao je društvu 8 K.

Svim plemenitim darovateljima u ime odbora: **topla hvala.**

5. Blagajnik referira o stanju blagajne „Cecilijinog društva“ u Zagrebu danom 1. veljače 1912.:

od zadnjeg izvještaja i pregledanja blagajničkih knjiga i računa po revizionalnom odboru (19. XI. 1911.) unišlo i izdano, kako slijedi:

Primitak ukupni: (studeni, prosinac, siječanj 1912.)

	K	581.50
ostatak u blagajni (1911.)	K	80.78
	<u>K</u>	<u>661.28</u>

Izdatak (studeni, prosinac, siječanj) 444 K 42 fil.

Ostaje u blagajni 216 K 86 fil.

6. g. Zjalić kao urednik „Sv. Cecilije“ referira:

Sv. Cecilija, štampa se u 850 komada. — Od toga šalje se: gratis 22 kom; u zamjenu 24 kom; za reklamu 10 kom.; ostaje oko 80 kom. u arhivu, po 3 K oko 80 kom.; po 5 K oko 600 kom. Vratilo je prvi broj lista 37 predplatnika. Novih ima oko 10 predplatnika.

Zamjenu lista mole: „Hrvatska Škola“ — Pazin — Istra; „Kršćanska obitelj“ — Mostar; „Spiew Koscielny“ — Waršava.

Odbor pristaje u zamjenu.

Ovim je bio dnevni red sjednice iscrpljen. Predsjednik zaključuje sjednicu zahvaljujući gg. odbornicima na brojnom odzivu.

Dne 4. ožujka o. g. držao je društveni upravni odbor opet svoju redovitu mjesečnu sjednicu. Predsjedao je predsjednik Janko Barle, a zapisnik vodio tajnik Milan Horn. Od odbora bili su prisutni: Franjo Dugan, Ivan Muhvić, Dr. Bogoljub Krnic, Franjo pl. Lucić, Mirko Novak, Ćiril Junek, Milan Zjalić i Filip Hajduković.

1. Predsjednik pozdravlja članove odbora, koji se u potpunom broju sastadoše u njegovom domu i otvara sjednicu.

2. Tajnik Horn čita zapisnik prošle odbor-ske sjednice, koja je bila 10. II. 1912. Zapisnik se prima bez prigovora i potpisuje.

3. Tajnik Horn izvješćuje, da su pravila „Cecilijinog društva“ u Krapini potvrđena i društvo o tom obaviješćuje.

4. Odbornik Zjalić izvješćuje, da broj pretplatnika lista „Sv. Cecilija“ pada valjda uslijed nemara pretplatnika za cecilijansku ideju. Drugi broj opet je vratilo oko 30. Odlučuje se što veća briga posvetiti listu i glazb. priložima.

5. Pristupiše društvu novi članovi: kao utemeljitelj preč. g. Milan Strahinšćak, kanonik sa 50 K. Kao redoviti član: Dr. Antun Rojc kr. javni bilježnik, koji je ujedno darovao 5 K u društvene svrhe. (Živio!)

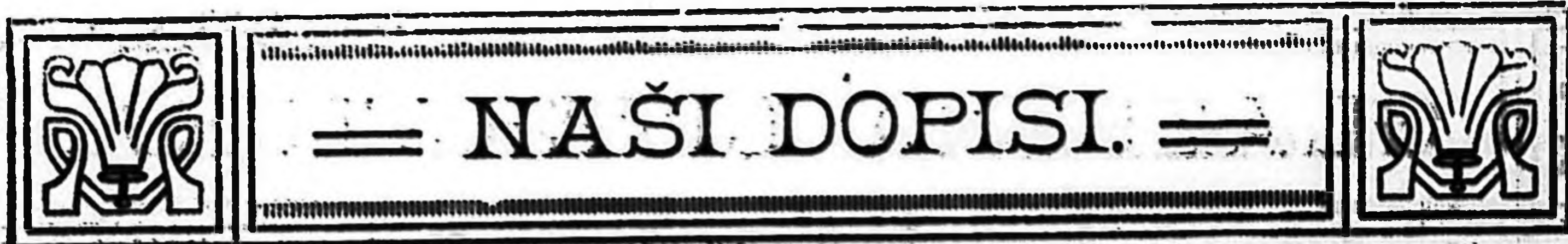
6. Odbornik Zjalić predlaže, da bi društvo nešto doprinjelo za spomenik pokoj. profesora Stöckla, veoma zaslužnog našeg glazbenika. Odbor votira u to ime 10 K.

7. Dne 13., 14. i 17. ožujka daje se u Ljubljani oratorij uvaženog slovenskog skladatelja i predsjednika ljubljanskog Cecilinog društva P. H. Sattnera: Assumptio B. Mariae Virginis“. Naše društvo zastupati će kod izvedbe predsjednik J. Barle sa još nekim članovima odbora.

8. Redoviti član Dr. Antun Rojc kr. javni bilježnik u Zagrebu priposlao je za Stöcklov spomenik 3 K.

Ovim je bio dnevni red sjednice iscrpljen i sjednica je zaključena.

Požega, mjeseca veljače 1912.

Malo gdje posvećuje se crkvenoj glazbi — osobito pjevanju — toliki mar i pažnja, kao što to u novije vrijeme biva u Požegi.

Prava je naslada pobožnoj duši pribivati sv misli i slušati to lijepo, skladno i na visini glazbene umjetnosti udešeno crkveno pjevanje, koje izvajaju učenice više djevojačke škole u Požegi.

Ne samo riječi, već i melodije krasnoga pjevanja bude u čovjeku pobožnost k onomu idealu božanske savršenosti, kojemu na slavu svećenik prinosi nekrvnu žrtvu.

Srce, duša i čuvstvo pobožnika dižu se u nebeske visine slušajući izvode milozvučnih i skladnih akorda iz mladjahnih grlašca troglasnoga pjeva uzvišenih pjesama, da slave Onoga, komu su te riječi na slavu u prekrasnoj intonaciji namijenjene.

I doista slušajući takovu glazbu čovječjega grla, dolazimo do uvjerenja, da ono nadmašuje i isključuje natjecanje od svakog drugog glazbila, jer je ono jedino savršeno.

Tolikom nježnošću, miljem, vještinom i preciznošću može zvukove proizvesti samo čovječje grlo, kada su ti glasovi po gotovo izvježbani i skladni i po pravilima glazbenog umijeća udešeni.

Diljem naše mile otadžbine u mnogim sam župnim crkvama čuo crkveno pjevanje po nedjeljama i blagdanima, ali tako skladnog i upravo vještog crkvenog pjevanja nisam mogao čuti, kao što od novijega vremena u župnoj crkvi sv. Terezije u Požegi.

Ponavljam od novijega vremena taj je napredak, od kako je ovdje orguljašem gradski kapelnik R. Krestin. Čovjek i dušom i tijelom glazbenik. Zauzet, maran, vješt i neumoran u svom zvanju i kao kapelnik; a po gotovo kao organista.

On je veliki trud uložio i sveudilj još ulaže u crkveno pjevanje a osobito, da žensku mladež što bolje izvješti u crkvenom pjevanju. Teško je mladež upoznavati s kajdama, po njima pjevati, sluh razvijati, glas udešavati i uporabiti ga za skladnu i harmoničnu izvedbu. Zato će svatko shvatiti onaj veliki trud i napor, koji je tim skopčan, osobito ako se u obzir uzmu djeca raznih čudi i shvaćanja. Kada bi se tu radilo tek o jedno ili dvo-glasnom, a nekmoli t r o g l a s n o m pjevanju, koje spada medju najteže.

Sve to svladava požrtvovan mar i ljubav našega Krestina. Stoga je i uspio i dotjerao do toga, da ženska mladež ne samo sve ove poteškoće lahko svladava, već i vanrednom preciznošću u tri glasa u našoj župnoj crkvi pjeva.

To lijepo pjevanje ne opažamo mi samo, već i laici u glazbenom umjeću to priznaju. Opaziše to i strani, koji ovamo dolaze i prilike imaju to pjevanje slušati, pa o tom se i mnogi izraziše.

Našemu Krestinu ne samo u tom pogledu ide svaka čast i dika, već je on i inače kao kapelnik za gradsku glazbu veoma zaslužan.

Odkako je on kapelnik ovdje od onda je i gradsku glazbu uzdigao do savršene visine, da se s njom ponositi možemo, i nigda gradska glazba u Požegi nije bila tako izvježbana kao pod Krestinom.

On je netrudiv u svojoj struci i kao zborovodja hrv. pjev. društva „Vjenac“, koga je takodjer podigao do zamjerne visine, da se može natjecati s mnogim pjevačkim društvima, što je i u više zgoda, kada se je ovo društvo na gostovanje pozvano dostojno istaklo, jer je u tim prilikama steklo priznanja. On kao učitelj pjevanja i gimnazijalnu mladež usavršuje u skladnom i vještom pjevanju, da je i ovo u stanju bilo javno se isticati na veliku pohvalu njegovu.

Uz to je taj čovjek i kao učitelj raznih glazbala stekao velikih zasluga i pokazao, da je svestrano glazbeno naobražen. Cijeli njegov život ovdje pokazuje marna i solidna čovjeka, koji živi samo za svoju struku, i koji snjome želi svakomu koristiti. Grad Požega si može u istinu čestitati, što imade tako vješta i čestita glazbenika.

Vrhunac pako njegove vrijednote kao glazbenika još je i to, što se on sveudilj još usavršuje i u svojoj struci napreduje, jer ne propušta ni jedne prigode da posjećuje pa i izvan naše domovine razne glazbene i pjevačke produkcije, samo da što više znanja prikupi.

To pako znade sav naš grad, zato ga svatko cijeni i štuje, a gradsko poglavarstvo mu stoga i u svakoj prilici na ruku ide.

Dok je dakle ovakovih ljudi kao što je naš kapelnik i organista Krestin, naša će glazba i pjevanje a osobito crkveno pjevanje, napredovati i cvasti.

Šime Vudj.

GLAZBENA LITERATURA.

Koralna literatura.

„Die Kunst der Choralbegleitung“ i „Der liturgische Choralgesang.“ — Obadvije ove knjige napisao je Max Springer, organista u znamenitom samostanu „Emaus-u“ u Pragu. Sad je pako profesor u Klosterneuburgu na c. i kr. crkvenoglazbenom tečaju, koji je dio bečkog konzervatora. — Prije kratkog vremena nabavio sam si ove dvije knjige i budući su mi se veoma svidjele, želim cijenjene čitatelje naše „Sv. Cecilije“ upoznati s njima, ne bi li kome došla volja, da si ih nabavi. Jedna i druga knjiga ima zadaću uputiti čitatelja u čitanje koralnih nota, u način kako se koral izvadja i kako se zadanim koralnim melodijama podmeće pratnja orgulja. Ali ne samo to, nego još mnogo toga lijepa ima u ovim knjigama, zato ću ih prikazati po kazalu, kako su razdijeljene.

Prva knjiga ima ovaj naslov: „Die Kunst der Choralbegleitung. Theoretisch praktische Anleitung zum richtigen Singen und Begleitung des gregorianischen Chorals.“ — Posvećena je sv. Ocu Papi Piju X., „dem grossen Erneurer des gregorianischen Gesanges“. — U predgovoru veli g. Springer, da mu je nakana, da tom knjigom pruži priliku, kako bi se učenik, koji bi htio učiti, naučio, ne samo napisati lijepu i točnu pratnju koralnim melodijama, nego još više: izobraziti učenika, da uzmogne bez ikakove napisane pratnje sam iz koralnih knjiga lijepu pratnju stvoriti — „in musterhafter Art zu begleiten“. — Ali da to učenik postigne, mora potpunoma uroniti u ljepotu i karakter koral, mora razumjeti dobro ritam njegov. Ali i ovo još ne zadovoljava, već učenik mora u sebi uzbuditi ljubav i poznavanje bogoslužja i imati strahopočitanje prama svetosti teksta: tada će moći stvoriti dostojnu pratnju sv. pjeva. Od učenika zahtjeva najprimitivnije znanje iz nauke o sazvučju.

Knjiga je razdijeljena u tri dijela. Prvi dio razdijeljen je u dva poglavlja, a ovi u 9 paragrafa. Prvo poglavlje radi o elementarnoj nauci koral, kao o tonu, notama, o sistemu note, o ključevima, o preznacima (b #), o intervalima, o načinima, o objamu melodije i spoznavanju načina. Drugo poglavlje govori o temeljnim zakonima pratnje koral i njezinoj praktičnoj uporabi. Drugi dio se dijeli na 25 poglavlja i 91 paragraf.

Govori o trozvucima, četvero- i noninim sazvučima; o uplivu diatonike kod izbora sazvučka, o spajanju sazvučka; zatim navadja 8 koralnih načina i njihove svršetke (finalis). Po tom govori o ritmu koral, o naglasku, o duljini koralnih nota. (Ovdje moram nešto spomenuti! Do sada sam uvijek čuo, da se u tradicionalnom koralu imadu sve note jednako dugo pjevati, a g. Springer veli ovako: „Eine Choralnote, die ni ebendemselden Tonstücke von einer anderen äusserlich durchaus nicht verschieden ist, braucht nicht die gleiche Tondauer zu haben: „Hier nimmt ein jeder Ton soviel Zeit in Anspruch als die zu ihm gehörige Textsilbe erfordert“ (Wagner, Greg. Mel.) Jede note kann infolgedessen von verschiedenster Zeitdauer sein!“), o koralnoj melodiji kao fingiranom kontrapunktu, a cantus firmus imala bi biti bassova dionica. (Tako, da!) Govori o transpoziciji koral, o modulaciji, o uporabi orgulja kao glazbala kojim se prati, i kao samostalnom glazbalu, o registriranju i njegovoj uporabi (§ 90. Modernes Orgelspiel; §91. Ausdrucksvolles Orgelspiel (Register-und Echoschweller). — U trećem djelu govori o glazbenim formama koral pogledom na pratnju koral. Ovdje govori pisac o pjevanju psalama u svih 8 načina, a navadja i „tonus peregrinus“. Zatim govori o koralnim melodijama s malo i više nota. Navadja još nekoja praktična pravila za pjevanje i svršava sa zaključnom riječju. Čitavo djelo odiše iskrenom nakanom podati učeniku što bolju knjigu, kako bi što bolje naučio podmetat koralnim melodijama lijepu i majstorsku pratnju. Iz primjera što navadja, kako se valja pratnja udešavati ,pokazuje potpunu spremu — rezultat višegodišnjeg marljivog studija. Ovakom čovjeku mislim, da se može vjerovati.

Druga knjiga ima naslov: „Der liturgische Choralgesang in Hochamt und Vesper, dessen Harmonisierung und Erklärung.“ Ova knjiga je samo „supplementum“ — nadodatak prijašnje navedene već knjige (Die Kunst...). Najprije govori u kratko o pravilima harmoniziranja pogledom na melodiju i ritam koral. Zatim tumači potanko pojedine dijelove mise i veli, da se ima sve pjevati, što se nalazi u gradualu, a ako se ne pjeva, a ono se mora bar recitovati. Kod pojedinih točaka imade veoma lijepih opazaka kao n. pr. što se ima igrati i kako, kad ne pjeva ni svećenik ni zbor.

Kako se ima svećeniku navesti napjev za Gloria ili Credo, kako su nakanili na koru, da ne bi možda svećenik zapjevao Gloria „solemnis“, a na koru nastave „Semiduplex“, da tako ne bude nikakvih interludija između pjeva svećenika i zbora.

Svršava knjiga o uputama o pjevanju kod blagoslova i Vespere i s dva štiva o liturgičnoj crkvenoj godini i o crkvenom koledaru.

Evo ovo bi bio u kratko pregled ovih dviju knjiga. Tko želi naučiti dobro pratiti koral, neka si nabavi ove dvije knjige, dobro će mu doći. — Dobivaju se oba dvije knjige kod nakladnika: „Verlag von Alfred Coppenrath (H. Pawelek), Regensburg. — Prva nevezana stoji M. 3.20, vezana M. 3.70; druga nevezana stoji M. 2.—, vezana M. 2.50.

O. Kamilo Kolb.

Fünf fugirte Festspiele für Orgel, od Slovenca Ign. Hladnika.

Zbirka je pisana u preglednom i lakom stilu. Akoprem i jest slijed harmonijski gdjegdje svakdašnji, to su dionice vodijene glatko i korektno, a osobito se ističu lijepom i neprisljnom melodijom. Naći će se mnogi orguljaš, koji prilično dobro čita iz nota, a improvizator je slab. Takvom je teško preludirati, a osobito na početku i svršetku mise, jer njegovih nekoliko na pamet naučenih spojeva nije dovoljno, da ispuni to vrijeme, a opetovanjem istoga postane dosadan. Ovom će si zbirkom takav pomoći, jer su isti preludiji podulji i baš zgodni za početak i svršetak mise, a čini mi se, da je i namijenjena ova zbirka gg. učiteljima, jer je lahka za izvedbu, a poradi svoje melodijoznosti pristupačna puku. Cijena: 2.40 K. Preporučam.

F. pl. Lučić.

„Slava Nebeške Kraljice.“ Dvajset Marijinih pesmi za mješoviti zbor. Složil Franc Grbić. Partitura 3 K. Glasovi 60 fil. Katoliška bukvarna u Ljubljani, izdala je zbirku od 20 crkvenih pjesama za mješoviti zbor pod gornjim naslovom. Poznati slovenski skladatelj Fran Gerbić, koji je izdao dosta kompozicija i svjetovnih i crkvenih, sabrao je u ovoj zbirci nekoje svoje radnje i djelo posvetio tršćanskom biskupu dr. Andreju Karlinu, bivšem ljubljanskom kanoniku, revnom Cecilijancu, svome prijatelju. Pjesme su sa slovenskim tekstom.

Pregledavši zbirku, naidjosmo na lijepe kompozicije crkvenog karaktera, uz nekoje male iznimke. Spominjemo broj 1 „Šmarnična“ i broj 2 „Zdihljaji k Mariji“, su dobri, ali svjetski. Dobro i lijepo obradjen jest broj 5 „Slava Mariji“ i broj 7 „Češčena kraljice“, a posebno broj 8 i 9

je u crkvenom stilu. Osobito je lijepa pjesma broj 10 „Ti o Marija!“ takodjer u crkvenom duhu, ali melodija bi zahtijevala drugu harmonizaciju. Broj 11 ima karakter poskočnice, Broj 12 i 14 „Prošnja“ i „Bezmadežno spočetje“ vrlo su dobre, te lijepo i harmonično obradjene pjesme.

Slijede kompozicije za solo i zbor uz pratnju orgulja, koje su takodjer uspjele, osobito broj 15, 17 i 18. Zbirka je lijepo opremljena i zaslužuje preporuku.

A. R e m e c.

Postni i velikonočni napevi. Pod tim naslovom izdala je „Katoliška bukvarna“ u Ljubljani III. svezak glazbenih djela pokojnog P. Angelika Hribara. U ovom svesku nalazimo 13 korizmenih i 13 usksnih mješovitih zborova. Cijena je svesku 2 krune.

Svi su ti zborovi izradjeni homofono, tek je ta homofonija mjestimice začinjena jednostavnom i ukusnom polifonijom. Melodije su uvijek ozbiljne i ne prelaze nikada te granice, u čemu ih i harmonija svojski podupire. Stil je strogo crkveni, bez ikakve primjese trivijalnosti i dostojan svrhe kojoj imadu ti zborovi služiti.

Izdanje je lijepo opremljeno. Tisak je čist sa vrlo malo tiskarskih pogriješaka, koje su ali lako popravljive, pa ne mogu zadavati osobitih poteškoća kod izvajanja. Svim našim mješovitim zborovima toplo preporučam, da si taj svezak nabave.

I. M u h v i ć.

Repertorium chorale. Kad sam bio prošlih ferija na ljubljanskom cecilijanskom tečaju više puta nam je P. Hugolin Sattner preporučio, da studiramo P. Griesbachera. Dapače kad je svršio zadnji svoj referat rekao je: „sedaj pa grem takoj študirat Griesbachera“.

Naskoro (u 8. broju) donesao je i „Cerkveni Glasbenik“ kratku recenziju 150. opusa od P. Griesbachera naime njegov „Repertorium chorale“, koji sadržaje graduale i offertorije cijele godine. Osim toga nalazi se u zbirci jedna svečana misa, Requiem, Asperges, Vidi aquam, Tantum ergo, Veni creator.

Kritika se je o ovoj zbirci izjavila najpovoljnije. Priznat auktoritet i komponist prve vrste I. Mitterer ovako se izrazio o Repertoriju: „P. Griesbacher obdario je naše jednostavne zborove pjev. jednom nada sve praktičnom knjigom. (To osobito vrijedi za one zborove gdje neima dosta izvježbanih pjevača, gdje mora organista sam pjevati one dijelove mise, koji se mijenjaju, n. pr. graduale, offertorij.) Premnogi dijelovi odaju nam duhovitog komponistu ne toliku kontrapunktistu, koliko harmoničara. Komadi su stoga prave umjetničke vrijednosti.“ Odmah kako sam naručio Repertorium opazio sam, da je Griesbacher ispunio prazninu, koja se živo osje-

čala iza proglašenog Motu proprija Pija X. Mnogi organisti nisu dostatno izvježbani u koralu, da pače nekoji ga niti ne poznaju. A sv. Otac zahtjeva, da se pjevaju svi dijelovi sv. Mise. Ovoj potreboći priskočio je u pomoć Griesbacher sa svojim Rep. kojega možemo nazvati „Graduale romanum u mensuriranoj glazbi“. Ako prolistamo 20 strana sadržaja opazit ćemo, da manjka samo malo offertorija i graduala. Ima ih svih skupa (113). Stoga ne će biti organista nikada u neprilici što će pjevati na offertorij i graduala. Što se tiče samih kompozicija, mogu reći da su sve lijepe plemenite, dostojne svetog mjesta. Kako je krasna i melodiozna njegova Misa „Janua coeli“, „Requiem“ offert. Calix benedictionis, i offert. za Božić pravi je biser.

Sve kompozicije priredjene su za srednji glas. Melodija kreće se do e.

Knjigu preporuča i ugodna vanjština 8° format i krasan tisak. Stoga mogu mirne duše doviknuti svim gg. organistima: „Tolle! lege! canta!“

Fr. H. P.

Nova glazbena djela. Gg. organistima i prijateljima crkvene glazbe preporučaju se slijedeća glazbena djela:

1. Requiem E-mol Th. Kretschmann op. 39. 3 K.

Requiem pisan je u homofonom stilu, Priredjen je tako, da ga može pjevati ili sam orguljaš ili čitav zbor unisono. Što mi se najviše dopada jest to, što posvema odgovara liturgičnim propisima i što je dostojan, poradi ozbiljne glazbe. svetoga mjesta.

2. Više puta traže organisti zgodna preludija. Zato preporučamo „Praeludia“ od K. Weis. Sadržaje pako ova zbirka osim kadenca i modulacije više uspjelih praeludija (3 linije). Cijena 4 K.

3. Missa Pastoralis od V. Horáka može se zgodno upotrijebiti u božićno vrijeme.

Sve kompozicije dobivaju se kod Fr. A. Urbánek, Praha.

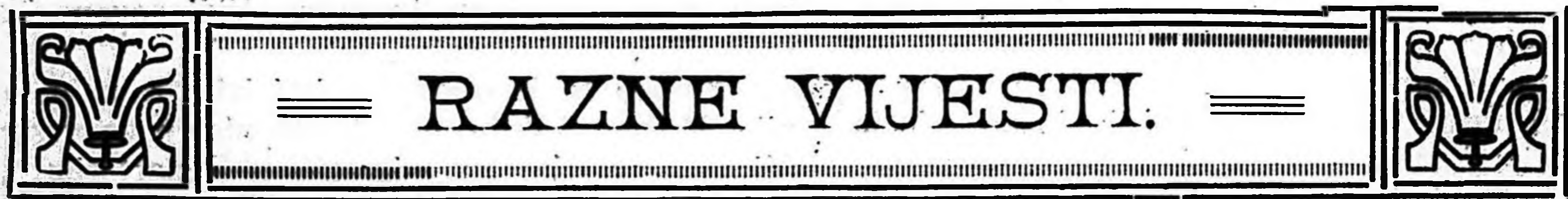
F. H. P.

„Cerkveni Glasbenik“ (Ljubljana, številka 2.) glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani od 2. februara ima ovaj sadržaj: Crkvena pesem. (P. H. Sattner.) — Praktične opazke k Ant. Foersterjevi teoretično-praktični klavirski šoli. (Auktor.) — Dopisi. — Razne reči. — Oglasnik. — Darovi za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli. — Glasbena priloga sadržaje: Marijina svetinja. V. Vodopivec. — Mati žalosna. Karlo Adamič. — Regina coeli. David Doktorič. — Številka 3. od ožujka o. g. ima ovaj sadržaj: Praktične opazke k A. Foersterjevi teoretično-praktični klavirski šoli. (Auktor.) Crkvena pesem. (P. H. Sattner.) — Koncert v ljubljanski stolnici. (Fran Ferjančič.) — Stolne orgle v Ljubljani. (P. H. Sattner.) — Oratoriji v Ljubljani pred 200 leti. (Viktor Steska.) — Dopisi. — Razne reči. — Oglasnik. — Glasbena priloga sadržaje: Duo Responsoria (Angelus Domini i Cum transisset) in Dominica Resurrectionis.. Stanko Premrl.

„Cerkveni Glasbenik“ izlazi svaki mjesec, a stoji 4 krune na godinu.

„Cyrill“ (Praha) časopis pro katolickou hudbu posvatnou v Českeh, na Morave a ve Slezsku. Zaroven organ a majetek obezne jednoty Cyrillske. Číslo 2 od unora (veljače) o. g. ima ovaj sadržaj: K dejinam varhan a varhanni hry v čechach. (L. Sychra.) — Repilitorium dejin hudby. (E. Bezecny.) — O spůsobu, jak opatřiti ředitelē kuru pro venkovske opustene kury. (B. Kašpar.) — Graduale na zeleny četvrtē. (Kompozicija od K. Strnada.) — Mezinarodni hudebni kongres v Londyne. (P. B. Velišek.) — Ruzne zpravy. — Bibilografie. — Činnost Cyrillska.

„Cyrill“ izlazi 10 put u godini, a pretplata iznaša 5 kruna.

Hrvatska.

† Tomislav Ivkanec. Dne 2. o. mj. umro je naglom smrću u Zagrebu ličnost poznata i obljubljena ne samo u gradu Zagrebu već i u cijeloj domovini — Tomislav Ivkanec. Bio je čovjek agilan, vesele i vedre čudi, susretljiv, požrtvovan i revan u radu. Vršio je lijepu misiju na polju školstva i kulture, u društvu i privatnom životu. Rodio se 30. travnja 1844. u

Petrinji. Gimnaziju je polazio u Zagrebu i nakon svršene gimnazije prešao je iz ljubavi za učiteljsko zvanje u preparandiju. God. 1865. postao je učitelj u Zagrebu i odonda je neprestano živio i službovao u Zagrebu što kao učitelj, što kao profesor preparandije. God. 1905. otišao je u mirovinu. Velikih zasluga stekao si je u svim učiteljskim institucijama. I na književnom polju bio je vrlo djelatna.

Kao mlad učitelj stupio je u hrv. pjev. dru-

štvo „Kolo“ u Zagrebu i u njem je djelovao punih 50 godina kao pjevač, kao tajnik, podpredsjednik, predsjednik i odbornik. Zasluge Ivkančeve u „Kolu“ su neprocjenive, zato ga ide u povijesti hrvatske glazbe i pjesme časnno mjesto.

U mladim godinama imao je lijep, zvonak tenor. Godina sedamdesetih rado je dolazio na kor stolne crkve i svojim lijepim grlom uzveličavao službu Božju. Pokojni regens kora stolne crkve Franjo Kostanjevac rado se spominjao uvijek Ivkanca i hvalio njegovo pjevanje.

Dne 4. o. mj. pokopan je uz veliko saučešće viju slojeva grada Zagreba na Mirogoju. „Kolo“ ga je otpratilo do groba otpjevav mu tužaljke od Zajca i Eisenhutha i oprostilo se od njega u dirljivom govoru dr. A. Javanda. Slava i pokoj vječni prof. Tomislavu Ivkancu!

Uspjeh prof. Franje Dugana. Pri koncertu „Cecilijinog društva“ u ljubljanskoj stolnoj crkvi prigodom postave novih orgulja dne 14. veljače o. g. lijepo se istaknuo naš umjetnik na orguljama, prof. Franjo Dugan. On je izvodjao na orguljama tri stvari:

1. Klička: Koncertna Fantazija Fis mol.
2. Rheinberger: Kantilena iz Sonate D mol i.
3. J. S. Bach: Fantazija i Fuga u G molu.

Evo što pišu Slovenci o Duganovom sviranju na orguljama.

„Slovenec“ od 16. februara o. g. veli: „Iz prebogatoga sporeda omenjamo seveda na prvem mestu J. S. Bacha fantaziju in fugu, katera je s svojo umetniško-glasbeno vsebino stala visoko nad drugimi. G. prof. Dugan izvaja je to točko briljantno ter vobče že v Kličkovi fantaziji ter v kanconi Rheinbergerjeve sonate napravil vtis najboljšega organista, kar jih je včeraj sviral na nove orgle.“ — Osim prof. Dugana svirali su još: P. M. Horn (Graz), Anton Foerster (Ljubljana) i Stanko Premrl (Ljubljana).

„Cerkveni Glasbenik“ številka 3. o. g. piše ovo (ocjena Frana Ferjančiča): Gospod prof. Dugan je igrat tri dobro odbrane skladbe, namreč prvo koncertno Fantaziju v Fis molu za orgle od skladatelja Klička, povsem moderno skladbo, ki zahteva veliko spretnost; nadalje Rheinbergerjevo kantileno v D molu, ki jo je proizvajal jako precizno; in sklednjič slavno Bachovo fantaziju in fugu v G molu, ki jo je igrat briljantno. G. profesor sme bit prepričan, da si je s svojim izbornim igranjem pridobil tudi v Ljubljani

sloves izvršnega virtuoza na orglah. Naša želja je le, da bi ga še večkrat slišali v Ljubljani“.

„Laibacher Zeitung“ od 16. Februara o. g. opširno opisuje koncert, pa o Duganu piše ovo: „Herr prof. F. Dugan ist ein Virtuose, der die Orgelspielend meistert, was zuerst in Rheinbergers Kantilene, noch mehr aber in der Bachschen Fantazie und Fuge in G moll mit aller Gewalt zum Ausdrucke gelangte. Wir haben in Laibach nicht Gelegenheit, auf unseren Orgeln Bachsche Werke zu Gehör zu bekommen, daher musste das Auditorium Herrn prof. Dugan zu grossem Danke verpflichtet sein, dass es ihm einen so eminenten Genuss vermittelte, der selbstverständlich nicht nur ein tiefes künstlerisches Empfinden, sondern auch eine vollendete Technik voraussetzt.“

Evo ovako sude o našem Duganu braća Slovenci. Mi se veselimo na tom uspjehu našeg „orguljašog virtuoza“ pa se ponosimo, da Dugana imademo u svojoj sredini.

Najnoviji opus Ivana pl. Zajca. Naš sijedi Maestro Ivan pl. Zajc još je uvijek djelatna. Oviju dana donesle su zagrebačke novine vijest, da je komponirao „Svečanu latinsku misu“ Asdar, za mješoviti zbor (dječačka grla) i sola uz pratnju orgulja te ju posvetio Presv. gosp. Nadbiskupu-koadjutoru dru. Antunu Baueru.

U „Narodnim Novinama“ od 16. ožujka o. g. opširno analizuje gdja. A. K. Cvijić to novo Zajčevo djelo. Osvrćemo se tek na jedno mjesto tog članka. Gdja. Cvijić veli: „Internacionalno glazbeno društvo „Cecilija“ kani iz crkve izbaciti svu instrumentalnu glazbu.“ — Prvo: „Cecilija“ nije internacionalno društvo. Pojedini narodi imadu „Cecilijina društva“ (Česi „Cyrillova“), koja idu za tim, da se u crkvi goji samo dostojna crkvena glazba, koja odgovara duhu crkve i propisima njenima. Ona nastoje, da iz crkve izbace ono, što ne spada u hram Božji, već na koncertni podij. Sva ta društva goje u velike i svoju narodnu pučku popijevku, tako njemačka, češka, slavenska, pa i naše hrvatsko. Nijesu dakle internacionalna. Valjda nije to oznaka internacionalnosti, što se u listovima Cecilijanskim ocjenjuju ili preporučuju i strana crkveno-glazbena djela ili što pojedina društva i zborovi i korovi izvode, bez obzira na narodnost skladatelja, valjana njihova djela. Ta to je i u svjetovnoj glazbi. Da je gospodja Cvijić zavirila malo u pravila našeg hrv. „Cec. dr.“ i u naš list „Sv. Cecilija“ vidjela bi, da mi ponajviše gojimo hrv. pučku narodnu pjesmu, da idemo i za promicanjem staroslovenskog pjevanja. Zar je i to internacionalnost? Drugo: Cecilijina društva ne idu za tim, da se iz crkve izbaci instrumentalna glazba. Ta zar orgulje nijesu glazbeni instrument, a što danas najviše propagira tu „kraljicu instrumenata“. No Cecilijanci“ pisali mnogo misa i drugih crkvenih kompo-

zicija baš uz pratnju instrumenata. Da je sjetim samo na neke: Stehle, Filke, Foerster, Mitterer, Haller i dr. Neka si pogleda gdje „Motu proprio“ sadanjeg Sv. Oca Pape Pija X. (22. stud. 1903.), pa rad „Cec. dr.“, pa će vidit, da ona idu dapače zatim, da se goji crkve dostojna instrumentalna glazba. Tako vele i naša pravila „Cec. društva“ u Zagrebu. Bilo rečeno bez zamjere!

Uspjeh Dobronića u Pragu. Naš prijatelj i suradnik g. Antun Dobrović lijepo uspjeva u svojim glazbenim studijama. Praški konzervatorij priredio je 20. veljače o. g. svoju petu glazbenu večer. Kod te večeri izvodjao je zavodski orkestar tri kompozicije: J. S. Bach: „Koncert F-dur“; J. F. Telemann: „Koncert F-dur“ i W. A. Mozart: „Prvi koncert G-dur“. Mozartovim koncertom ravnao je g. Dobrović vrlo vješto na zadovoljstvo odličnog glazbenog općinstva. Radujemo se tome uspjehu i našem prijatelju: srdačno čestitamo.

Makarska. Radosno bilježimo, da se naša ponosna Dalmacija po malo miče u pogledu crkvene glazbe. Ima nekoliko ljudi i medju klerom i medju svjetovnjacima, koji začese raditi na ondje ne uzoranom polju crkvene glazbe. U tom se ističu naši Franjevci. U Makarskoj imademo našeg odbornika i stalnog suradnika Fra Konrada Odaka, koji lijepo radi za našu Cecilijansku stvar. Dne 11. veljače o. g. priredio je zbor franjevačkih bogoslova „Milovan“ svečanu akademiju u čast bl. Dj. Mariji. Na akademiji je izvedeno više lijepih kompozicija n. pr. „Jeftjeva prisega“, balada za glasovir, sola i zbor od P. Hugolina Sattnera. Velike zasluge za uspjeh akademije ima K. Odak, koji je sve stvari uvježbao i ravnao. Akademiju su posjetile sve glavniije ličnosti Makarske. Presv. gosp. biskup dr. J. Carić bio je također prisutan, pa je pohvalio bogoslove i obodrio ih na daljni rad. Našem prijatelju Fra K. Odaku i njegovim drugovima i naša čestitka sa željom: Samo naprijed!

Slovenija.

Sattnerov oratorij. Već smo javili našim čitateljima, da je vrli slovenski skladatelj P. Hugolin Sattner (franjevac) napisao oratorij: „Assumptio B. M. V.“ Vnebozetje B. D. Marije) na slovenske riječi dr. M. Opeke. Oratorij ima 3 dijela: Dormitio, Assumptio i Coronatio Mariae. To je dosada najveće glazbeno djelo u Slovenaca. U oratoriju nastupaju s velikim ulogama solisti, ali i zbor je mnogo zaposlen. Odlična „Glazbena Matica“ u Ljubljani izvodila je to djelo 13., 14. i 17. ožujka o. g. Kao solisti sudjelovali su članovi ljubljanskog kazališta, u pjevačkom zboru bilo je oko 200 pjevača i pjevačica „Glazbene Matice“, a orkestar je

bio „Slovenske Filharmonije“ pojačan učenicima škole „Glazbene Matice“. Izvedbom je ravnao prof. Matej Hubad. Na drugom mjestu donasmo ocjenu samog djela.

Imali smo prilike prisustvovati izvedbi oratorija. Djelo je savjesno naučeno i precizno izvedeno, što je u velike zasluga vrsnog dirigenta g. M. Hubada. Solisti su bili dobri, orkestar nešto slabiji, a zbor izvrstan. Lijep glasovni materijal, pa impozantni zbor — činio je vanredan efekt. Slovenci, napose ljubljansko općinstvo, znadu cijeliti veće glazbene produkcije, jer su kroz tri puta napunili veliku dvoranu „Union“. Prisutni skladatelj P. H. Sattner bio je predmet veličajnih cvacija. Od Hrvata prisustvovali su produkciji: Nadbiskup koadjutor, presv. g. dr. Ante Bauer sa svojim tajnikom v. g. Jankom Barleom, zatim izaslanstvo „Kola“: gg. Anton Andjel i Milan Zjalić; delegati „Cecilijinog društva“: gg. prof. Franjo Dugan i Filip Hajduković i više odličnika crkvenog i svjetovnog staleža.

Koncerat u ljubljanskoj katedrali. Povodom postave novih orgulja u ljubljanskoj katedrali bio je dne 14. veljače o. g. u večer u pol 7 crkveni koncert od izabranih orguljaških i pjevačkih kompozicija. Kod koncerta su sudjelovali: Antun Foerster, Pater Michael Horn, regens kora crkve sv. Josipa u Grazu, P. Hugolin Sattner, prof. Franjo Dugan iz Zagreba, Stanko Premrl, regens kora ljubljanske katedrale i pjevački zbor stolne crkve.

Na obilnom programu bili su zastupani ovi skladatelji: Semmens, Guilman, Klička, Rheinberger, J. S. Bach, Hemselt, Nowowiejski za orgulje, a za pjevanje: Stanko Premrl, P. Hugolin Sattner, F. Engelhart, Antun Foerster. Pjevačkim zborom ravnali su naizmjenice P. H. Sattner i St. Premrl. Iz izvještaja „Cerkvenog Glasbenika“ (števila 3. o. g.) pa drugih ljubljanskih novina, vidi se, da je koncerat uspio vrlo lijepo. Čestitamo bratskom slovenskom „Ceciljinom društvu“ na tom lijepom uspjehu.

Češka.

Spomen Jana Ladislava Duška. Dne 20. ožujka o. g. navršilo se 100 godina od smrti Jana Duška, skladatelja i glasovirskog virtuozu. Rodio se 1761., a gimnaziju je učio u Isusovačkom zavodu u Iglavi. Nakon toga studirao je teologiju u Pragu i bio promoviran na bakkalaurea. Uz taj studij bavio se Dušek već za rana glazbom i u tom se lijepo izobrazio. Grof Mäuner njegov protektor pribavio mu mjesto organiste u Mechelnu. God. 1782. vidimo Duška u Belgiji,

u Amsterdamu i Haagu, gdje boravi kao učitelj glazbe. U glasoviru tako se usavršio Dušek, da je mogao nastupiti kao virtuoz. Svjestan u svoju snagu poduze on koncertne turneje u Berlin, Petrograd, Pariz, London, i neke gradove Italije. Svuda se proslavio i stekao si lijep glas umjetnika. U zadnje vrijeme, od god. 1808. bio je u Parizu koncertni majstor kod kneza Talleyranda. Dušek je i komponirao dosta, osobito sonata za gusle i glasovir. Napisao je jednu školu za glasovir, koja je prevedena u više jezika i dugo se rabila. Umro je 20. ožujka 1812. u St. Germainu en Laye kod Pariza.

Pater Hartmann u Pragu. Glasoviti skladatelj oratorija pater Hartmann bio je 23. o. mi. u Pragu, da ravna izvedbom svoga oratorija „Sv. Franjo“. Zbore pjevao je „Slavoj“ iz Karlina, orkestar je bio Česke Filharmonije.

Novi oratorij. Jozef Nešvara, poznati česki skladatelj skladao je oratorij „Job“, koji će izvoditi „Žerotin“ u Olomucu u počast 70-godišnjice Nešverine.

Nove orgulje u Pragu. U „Obecnem domu“ kralovskeho hlavnih mešta Prahy (Smetanina dvorana) postavljene su nove impozantne orgulje. Orgulje imadu 3 manuala. I. manual ima 20 registara, II. 18, a III. 16 registara. Pedal ima 18 registara. Ukupno dakle 72 registra. Osim toga imade 51 registar za razne kombinacije. Orgulje imadu u svemu 4736 svirala.

Austrija.

Pedesetgodišnjica „Slavenskog pjevačkog društva“ u Beču. Prije pedeset godina osnovaše rodoljubivi Česi u Beču Slavensko pjevačko društvo, da bude žarište za sve, u Beču brojne, Slavene. U brzo vrijeme podiglo se društvo na lijepi stepen i okupilo svu slavensku braću u svoje kolo. I Hrvata je lijepi broj, koji su u tom društvu djelovali, a i danas ih ima. Dapače mladi Hrvat, Zagrebčanin g. o. S m o d e k, studiosus musicae, jest drugi zborovodja društva. U ožujku ove godine proslavilo je društvo svoju 50 godišnjicu svečanim koncertom, na kom su se izvajale kompozicije sviju Slavena. Od hrvatskih stvari izvedena je lijepa balada za mješoviti zbor, tenor solo i orkestar „Noć na Uni“ od Josipa H a t z e-a.

Italija.

Reforma crkvenog pjevanja. Čitamo u crkvenim listovima, da je kardinal vikar Respighi upravo nedavno na sve ravnatelje crkvi točne odredbe, kako bi se papin motuproprio od 22. studena 1903. u Rimu proveo. U odredbi hvali se rad talijanskih Cecilijinih društvi. Mnogo toga ipak još manjka, a to mora nadmjestiti kler. Klerici i svi

pitomci crkvenih zavoda, treba da uče crkvenu glazbu. Kardinal hvali i nastojanje Patra Angela di Santi-ja, koji je osnovao u Rimu visoku školu za crkvenu glazbu. U tom reglementu zabranjuje se n. pr. u Rimu pjevati ženama kod sv. čina, osim ako one zamijenjuju pjevanje puka, onda je dozvoljeno, ali ne na koru, tribini, već u ladji. U ženskim samostanima je dozvoljeno. Isti reglement sadržava još više odredbi. Ustanovljena je i posebna komisija za crkvenu glazbu, koja će bditi, da se odluka sv. Oca strogo vrši. U toj su komisiji čuveni glazbenici: Perosi, Angelo di Santi, Boezi, Cametti i Mattoni.

Kongres za crkvenu glazbu. Deseti narodni talijanski kongres za crkvenu glazbu obdržavat će se ove godine od 15.—18. travnja u Rimu. Sudjelovat će i sva Cecilijanska društva talijanska. Učesnici se spremaju, da sv. Ocu Piju X. kao velikom reformatoru crkvene glazbe iskažu osobite počasti. Začetnik toga kongresa jest P. Angelo di Santi.

† **Maestro Mustafa.** U Rimu je umro u 83. godini života kapelnik sikstinske kapele Mustafa. Taj čovjek turskog imena bio je posljednji historijski kastrat u sikstinskoj kapeli. Bio je vrstan dirigent, pa je znatno doprinesao svjetskom glasu sikstinske kapele. Pisao je nešto i kompozicija, dakako crkvenih. O njegovom porijeklu malo se zna. Drže, da je potekao sa istoka, gdje su se neki samostani bavili odgojem kastrata za papinsku kapelu. Za pokojnog pape Lava XIII. Mustafa je bio vrlo uvažen. Komponirao je jedan „Tu es Petrus“, koji je kapela morala pjevati uvijek, kad je Lav XIII. ulazio u crkvu sv. Petra.

Francuska.

† **Antoine Dechevrens, S. J.** Nedavno je umro u Genfu znameniti radnik na koralnom polju Isusovac Antoine Dechevrens. Rodio se g. 1840. u Chênes-u, kod Genfa. God. 1861. stupio je u Isusovački red. Bio je u Parizu regens kora kod jedne samostanske crkve. Poslije je postao profesor theologije i filozofije na katoličkom sveučilištu u Angersu. Studiju glazbe napose koralna posvetio je čitavi svoj život. Dechevrens ima mnogo zasluge oko uspostave tradicionalnog koralna. Pisao je mnogo učenih rasprava o starim koralnim kodeksima, o neumama. Njegovi radovi su se visoko cijenili.

Vijesti „Cecilijinog društva“ u Zagrebu

Društvu su pristupili kao novi članovi:

A. Utemeljitelji: Milan Strahinščak, kanonik u Zagrebu. Uplatilo je svoj doprinos od 50 kruna.

B. Redoviti: Dr. Antun Rojc, kr. javni bilježnik u Zagrebu. Platio članarinu 2 K za g. 1912.

Darovi društvu: Gosp. dr. Antun Rojc, kr. javni bilježnik u Zagrebu darovao je u društvene svrhe 5 kruna.

Upravni odbor društva izrazuje toplu hvalu i moli i druge mogućnike i prijatelje naše Cecilijanske stvari, da se ugledaju u ovaj primjer.

Za Stöcklov spomenik

darovali su nadalje:

1. „Cecilijino društvo u Zagrebu 10 kruna.
2. Dr. Antun Rojc, kr. javni bilježnik u Zagrebu 3 kruna.
3. Ravnateljstvo hrv. zem. glazbe o glaz. zavoda u Zagrebu u ime svoje i u ime učiteljskog zbora 50 kruna.
4. Samostan milosrdnih sestara u Zagrebu 20 kruna.
5. Dr. Vladoje Koščica, odvjetnik i kr. javni bilježnik u Pregradi 10 kruna.
6. Ivan Muhvić, kr. domobranski kapelnik u Zagrebu 10 kruna.

Prinose molimo slati na društvenog odbornika g. Ivana Muhvića, kr. domobranskog kapelnika, Zagreb, Ilica br. 196.

Jedan apel na mnoge.

Umollavamo s nama sjedinjena Cecilijina društva i crkvene zborove, da nam od zgrade do zgrade jave i priopćavaju izvješće o svom radu. Naše glasilo „Sv. Cecilija“ imala bi biti vjerno ogledalo svega rada na polju naše crkvene glazbe. Naročito molimo g. tajnike dotičnih društva, da nas se sjete s kratkim dosom. Žao nam je kad moramo iz novina ili iz pripovijedanja pojedinih ličnosti slušati izvještaje o stanju i radu dotičnih društva.

NEŠTO NA SRCE G. ODBORNICIMA „CECILIJINOG DRUŠTVA“ U ZAGREBU. Ima Vas rasipanih po svim dijelovima hrv. zemalja. Vama je namijenjena zadaća, da radite za Cecilijansku stvar, da društvu pribere članova, a našem listu „Sv. Cecilija“ pretplatnika. Članarina je društva vrlo malena — 2 K godišnje — a pretplata za list tek 5 K — pa ipak oskudijevamo i na broju članova i pret-

platnika. Zar nije žalostan pojav, da naše društvo iz cijele Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre Bosne i Hercegovine ima tek oko 200 članova i oko 600 pretplatnika.

Još jedna bi zadaća bila društvenih odbornika a to je, nastojati, da se po vani osnivaju društva i crkveni zborovi. Samo tako prodirat će naša ideja i zahvatiti korijen, naročito u gradovima. Uz malo volje i truda, dalo bi se to.

Našem hrvatskom kleru stavljamo opetovano na srce naše društvo i naš list. On je pozvan na to po zvanju i službi, da nas uvažava i podupire. Pa ipak na žalost koliki pokazuju za naše institucije samo nehaj i apatiju. Rumenilo nas obuzima, što radi drugdje svećenstvo za crkvenu glazbu, a kod nas? Kraj našeg klera propalo bi društvo i list. Ima časnih iznimaka, ali to su samo iznimke. Otvoreno velimo, da nema svjetovnjaka odanih našoj stvari, koji nas podupiru evo već šestu godinu, morali bi zapeti i prestati. U to neka se zamisli naše svećenstvo starije i mlađe, pa neka se trgne iz tog nehaja i apatije i podupre naše institucije. Kad bi n. pr. samo župne crkve zagrebačke nadbiskupije držale list i bile član društva, što mogu i smiju platiti iz crkvene blagajne, osigurala bi se egzistencija listu. A gdje su onda još druge hrvatske biskupije? Ali da! Koja korist od preporuka i dozvola, kad se ljudi ne će tim okoristiti. Svaki čas dobivamo i od župnih ureda i od nekih članova klera „Ceciliju“ sa „Retour“. — Neka nam ne zamjeri časno svećenstvo, ali ovo smo morali napomenuti, u interesu naše stvari.

Dolaze napokon stari naši jadi. Gosp. pretplatnici lista i članovi društva, mnogo nam duguju. Mi kuburimo, ne možemo više nut ni smoći, da tiskaru platimo, a naši prijatelji uza sve opomene šute. Molimo sve dužnike, da udovolje već jednom svojoj dužnosti.

Svima čitateljima i prijateljima naše stvari bio „Sretan Uskrs“.

UPRAVA DRUŠTVA I LISTA.

Glazbeni prilog 3 i 4 broja „Sv. Cecilije“: 1) O. Kamilo Kolb: Prejasna kraljice. — 2) Ave Maria. — 3) F. K. O.: Christus factus est. — 4) Mirko Novak: Regina coeli lactare. — 5) Kraljice neba.

Izlazi svaki mjesec. — Pretplaćuje se na godinu 5 kruna. Djaci plaćaju 3 kruna. — Pretplata, članci, dopisi, glazbeni prilozi i reklamacije šalju se na Uredništvo i upravu „Sv. Cecilije“, Zagreb, Markov trg 5.

IZDAJE: „CECILIJINO DRUŠTVO“ U ZAGREBU. — UREDNIK LISTA: MILAN ZJALIĆ. — UREDNIK GLAZBENOG PRILOGA: FRANJO DUGAN.

TISAK: ANTUNA SCHOLZA U ZAGREBU.